

**ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
V PRAZE**
FAKULTA LESNICKÁ A ENVIRONMENTÁLNÍ
LABORATOŘ EKOLOGIE KRAJINY

Vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví

podle zákona č. 100/2001 Sb., o posouzení vlivů
na životní prostředí, v platném znění

INTEGROVANÝ OPERAČNÍ PROGRAM (IOP)
pro budoucí programovací období 2007 - 2013

LISTOPAD 2006

Náležitosti vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.	4
2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce.	6
3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.	38
4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů).	38
5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení.	48
6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.	52
7. Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce.	64
8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how).	67
9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí.	67
10. Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.	67
11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.	67
12. Vlivy koncepce na veřejné zdraví.	72
13. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.	74
14. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržených ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.	75
15. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.	77

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.

Integrovaný operační program (IOP) je jedním z operačních programů, které budou realizovány pro cíl 1 – Konvergence dle návrhu Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999 (Nařízení o ERDF) a v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1083/2006 ze dne 11. července 2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999 (Obecné nařízení).

IOP je koncipován jako program komplexních koncentrovaných intervencí národního rozměru pro řešení společných problémů na území České republiky a problémů, které mají plošné a systémové zaměření. Z územního hlediska bude IOP realizován ve všech regionech soudržnosti ČR (regiony NUTS II), zařazených pod cíl 1 (s výjimkou hl.města Prahy celá Česká republika).

V programovacím období 2007 – 2013 se předpokládají sektorové a regionální operační programy. IOP je charakterizován jako jeden ze sektorových operačních programů, je komplementární k připravovaným ostatním sektorovým a regionálním operačním programům. Za tímto účelem se v rámci IOP integruje několik tematických oblastí podpory jako je modernizace veřejné správy, kvality a dostupnosti veřejných služeb a zlepšení efektivity řízení a koordinace územního rozvoje.

Integrovaný operační program je důležitým nástrojem pokračování dosavadní intervenční národní politiky zaměřené jednak na sektorový (odvětvový), jednak na regionální rozvoj. Vymezení konkrétních aktivit IOP je podloženo koncepčními strategickými materiály v daných oblastech (národní koncepce). Některé z těchto aktivit byly doposud realizovány prostřednictvím tzv. národních programů, které v příštím programovacím období 2007 – 2013 budou doplněny souborem aktivit v IOP vedoucí k efektivnějšímu socioekonomickému růstu České republiky.

Integrovaný operační program navazuje na principy Lisabonské strategie, které jsou postaveny na rozvoji informační a znalostní společnosti a vyšších investicích do lidského kapitálu. Hlavními prostředky, kterými IOP naplňuje principy Lisabonské strategie, je posilování smart government (ústřední a územní veřejné správy), zvyšování kvality a dostupnosti veřejných služeb a eliminace regionálních disparit efektivním využitím socioekonomických zdrojů. Principy Lisabonské strategie jsou v České republice implementovány prostřednictvím Národního lisabonského programu 2005 – 2008, jehož zaměření je podpořeno aktivitami v IOP.

Hlavním východiskem pro zpracování Integrovaného operačního programu je Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, který je základem pro zaměření intervencí České republiky v rámci strukturálních fondů.

Integrovaný operační program vymezuje tři základní prioritní osy, které pokrývají problematiku modernizace veřejné správy prostřednictvím informačních technologií, zajištění kvality a dostupnosti veřejných služeb, a to v oblastech sociální integrace, zdravotnictví, služeb zaměstnanosti a bezpečnosti a prevence rizik, dále v oblasti národní podpory územního rozvoje v oblastech rozvoje cestovního ruchu, kulturního dědictví a bydlení. IOP bude financován z ERDF ve výši 6 % z cíle Konvergence.

Základními výchozími dokumenty pro přípravu operačního programu Integrovaný operační program jsou:

- Národní lisabonský program 2005 – 2008 (Národní plán reforem České republiky),
- Strategické obecné zásady Společenství 2007-2013 (SOZS)
- Národní strategický referenční rámec (NSRR)
- Národní rozvojový plán (NRP)
- Strategie udržitelného rozvoje ČR (SUR)
- Strategie hospodářského růstu ČR 2005 – 2013 (SHR)
- Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR)

Soulad zaměření IOP na tyto dokumenty je řešen v kapitole 2 Strategie IOP, která definuje vazby jednotlivých dílčích prioritních os a oblastí intervence na tyto strategické dokumenty.

Integrovaný operační program zahrnuje oblasti modernizace veřejné správy, rozvoje informační společnosti, zajištění veřejných služeb (oblast sociální integrace, zdravotnictví, služeb zaměstnanosti, bezpečnost a prevence rizik) a podporu územního rozvoje v oblastech cestovního ruchu, kultury, bydlení a datové základny pro území.

Problematiky obsažené v IOP se zakládají na strategických dokumentech na národní úrovni (SRR, Národní program reforem, NSRR, atd.) a jsou klíčové pro rozvoj konkurenceschopnosti ČR a zachování sociální soudržnosti. Nejsou však řešené v jiných operačních programech. Na základě mezirezortního vyjednávání za účasti hospodářských a sociálních partnerů došlo ke konsenzu v zařazení níže popsaných oblastí podpory do IOP. Samotné priority vycházejí zejména z relevantních národních koncepcí v jednotlivých oblastech.

Integrovaný operační program považuje za své základní zaměření oblast modernizace veřejné správy a dostupnost veřejných služeb, která je v České republice nutná pro vytvoření prostředí pro aplikaci všech ostatních tematických a regionálních operačních programů s cílem zvýšit konkurenceschopnost a růst zaměstnanosti na celém území České republiky. Další oblastí podpory IOP je zaměření na rozvoj území s národním či nadregionálním dopadem, kde je soustředěna problematika cestovního ruchu, kultury a bydlení. Rozhodnutí využít pro tuto problematiku národní intervence pramení z nezbytnosti zavádění a dodržování jednotných standardů tak, aby bylo dosaženo synergií a byla umožněna propojitelnost jednotlivých systémů, která je jednou z klíčových předpokladů identifikovaného strategického cíle rozvoje informační společnosti.

Další směr IOP je zaměření na rozvoj území s národním dopadem a řeší problematiku cestovního ruchu, kultury a bydlení. Centrálně vedená destinační a produktová propagace výrazně zvýší ekonomický přínos, složité strategické aktivity, které by měly standardní úroveň, nelze řešit z jiné než národní úrovně. V oblasti kultury se národní intervence koncentrují do využití kulturního bohatství, které je na seznamu kulturního dědictví UNESCO a ucelených souborů památek rozložených na území ČR – více NUTS 2. Nutnost intervencí z národní úrovně v dané oblasti vyplývá ze Strategického cíle: „Vyvážený rozvoj území“ Národního strategického referenčního rámce ČR 2007-2013, v jehož rámci „...budou realizována systémová opatření pro podporu komplexních koncentrovaných intervencí národního a nadregionálního rozměru pro řešení společných problémů na území České republiky.“ Pouze pokud budou tyto oblasti řešeny jako celek, lze koordinovat jejich využitelnost pro zvýšení konkurenceschopnosti ČR.

Zaměření aktivit IOP bude proto řešeno systémově s národním či plošným dopadem na území České republiky.

IOP zahrnuje intervence národního a nadregionálního rozměru pro řešení společných problémů na území České republiky a problémů, které mají plošné a systémové zaměření.

Podrobnější vyhodnocení vztahů k relevantním koncepcím je obsahem kapitol 2.5 a 2.6 IOP.

2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce.

Ovzduší

Emisní situace

Emise skleníkových plynů

Inventarizace plynů ovlivňujících klimatický systém Země (skleníkových plynů) je prováděna v souladu s mezinárodní metodikou Mezivládního panelu změny klimatu (IPCC). Tato inventarizace je podkladem pro kontrolu plnění mezinárodních závazků daných Kjótským protokolem. V případě ČR se jedná o závazek snížit celkové emise skleníkových plynů do období 2008-2012 o 8 % vůči referenčnímu roku 1990¹. Do bilance bylo zčásti započítáno i odbourávání (propady) oxidu uhličitého v atmosféře fotosyntetickou asimilací, tato záporná složka bilance je označena jako Využití krajiny, změn ve využití krajiny a lesního hospodářství (LULUCF). S ohledem na vývoj metodiky a důsledné zavádění kontrolních mechanismů dochází v případě potřeby ke zpětným přepočtům hodnot a proto může v jednotlivých letech docházet i k drobným změnám v průběžně vykazovaných údajích emisních inventur. Výsledky inventarizace skleníkových plynů jsou pravidelně hotovy za poslední zpracovávaný rok (v daném případě rok 2004) 15 měsíců po jeho ukončení.

Celkové emise včetně propadů emisí skleníkových plynů v ČR, vyjádřené v ekvivalentu oxidu uhličitého (CO₂ ekv.), poklesly z hodnoty 194,5 mil. tun v roce 1990 na 142,3 mil. tun v roce 2004, což v roce 2004 představuje 13,9 t CO₂ ekv. na obyvatele. Samotné emise oxidu uhličitého (bez započítání emisí a propadů ze sektoru LULUCF) poklesly z hodnoty 196,3 mil. tun na hodnotu 147,2 mil. tun. Relativně vyjádřeno se jedná o pokles o 25 % ve srovnání s referenčním rokem 1990, závazky stanovené Kjótským protokolem jsou tedy s velkou rezervou plněny. Emise nejvýznamnějšího antropogenního skleníkového plynu, oxidu uhličitého, poklesly z hodnoty 165,1 mil. tun v roce 1990 na 127,3 mil. tun v roce 2004, což v roce 2004 představuje 12,5 t CO₂ na obyvatele.

Od roku 1995 jsou rovněž stanovovány emise látek obsahujících fluór, tzv. F-plyny (HFC, PFC a SF₆), které rovněž patří ke skleníkovým plynům sledovaným Kjótským protokolem. Jejich současný podíl na celkových emisích skleníkových plynů činí v České republice 0,4 %. Podíl emisí CO₂ na celkových emisích byl v roce 2004 86,0 %, podíl emisí CH₄ 7,7 % a podíl emisí N₂O 5,8

Emise znečišťujících látek

Zdroje znečišťování ovzduší se podle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami (zákon o ovzduší) dělí na stacionární (zvláště velké, velké, střední a malé)

a mobilní. Zvláště velké, velké a střední zdroje jsou sledovány jako bodové zdroje jednotlivě, malé zdroje plošně na úrovni obcí, mobilní zdroje liniově (vybrané sčítané úseky) a plošně (ostatní silnice, železniční doprava, zemědělské stroje, apod.) na úrovni kraje ČR. Údaje o emisích znečišťujících látek a další technické údaje o zdrojích znečišťování ovzduší jsou evidovány v databázích REZZO (Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší).

Z údajů uvedených v následujících tabulkách je zřejmé, že meziročně došlo pouze k malým pohybům celkových emisí hlavních znečišťujících látek. K největšímu nárůstu došlo u tuhých znečišťujících látek (TZL) - o 3 %, emise VOC a NO_x poklesly o 3,4 % resp. 1,3 %. Zatímco emise ze zvláště velkých a velkých zdrojů s výjimkou amoniaku meziročně poklesly, nejvíce TZL o 7,5 %, emise z malých zdrojů za stejné období zaznamenaly poměrně výrazný nárůst, a to i o více než 11 %. Jelikož malé zdroje jsou významným emitentem TZL (na rozdíl od SO₂ a NO_x), došlo k již zmiňovanému vzrůstu celkových emisí TZL, které tak zůstávají hlavním problémem znečišťování ovzduší v ČR. Pozitivním zjištěním je meziroční snížení emisí ze spalovacích zdrojů (např. emisí NO_x o cca 5 tis. tun).

Nejvýznamnější skupinu bodově sledovaných zdrojů tvoří veřejná a průmyslová energetika (více než 75 % SO₂ a 40 % NO_x z celkových emisí). Primární výroba a zpracování železa se podílí téměř 50 % na emisích CO. Dále se na celkových emisích výrazně podílejí plošné zdroje, zejména vytápění domácností (41 % tuhých látek), používání rozpouštědel (cca 60 % VOC) a neevidované zemědělské činnosti (cca 55 % NH₃). Mobilní zdroje se na celkových emisích významnou měrou podílejí emisemi z výfukových plynů (NO_x 45 % a CO 46 %) a emisemi z otěrů (tuhé látky 36 %).

Celkové emise vybraných základních znečišťujících látek v roce 2005 (kt) a meziroční změna (2004-5) v %

Kategorie zdrojů	Tuhé látky		SO ₂		NO _x		CO		VOC		NH ₃	
	tis. t / rok	%	tis. t / rok	%	tis. t / rok	%	tis. t / rok	%	tis. t / rok	%	tis. t / rok	%
Zvláště velké a velké zdroje	12,3	-7,5	183,4	-0,3	137,9	-3,8	164,7	-2,2	19,6	-8,4	15,8	0,6
Střední zdroje	4,8	-2,0	5,0	-2,0	4,8	17,1	5,7	-14,9	3,3	-21,4	12,0	-17,8
Malé zdroje	31,3	9,4	36,9	10,1	14,6	11,5	113,5	11,7	108,3	-0,5	37,6	1,9
CELKEM stac. Zdroje	48,4	3,4	225,3	1,2	157,3	-2,1	283,9	2,6	131,2	-2,4	65,4	-2,7
Mobilní zdroje*	29,1	8,2	1,9	-52,5	130,8	4,0	265,6	-1,7	55,6	-1,8	2,4	4,3
CELKEM	77,5	5,2	227,2	0,3	288,1	0,6	549,5	0,5	186,8	-2,2	67,8	-2,4

* Uvedené údaje zahrnují emise z celkového prodeje pohonných hmot, tj. včetně těch, které jsou spotřebovány mimo území ČR (odhadem cca 64 tis. t motorové nafty). Pozn.: Sběr, zpracování a ověření údajů více než 30 tisíc individuálně sledovaných provozoven je časově poměrně náročný proces, a pokud není k termínu dokončení

publikace k dispozici emisně nejvýznamnější část (zvláště velké a velké zdroje), je celková emisní bilance označena jako předběžná.

Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, CDV, SVÚOM, VÚTZ

Vývoj celkových emisí vybraných základních znečišťujících látek od roku 1985 zahrnující přepočtené údaje od r. 2002 je uveden v následující tabulce. Významný pokles emisí (SO₂ a TZL) v letech 1990–1995 byl způsoben zejména hospodářskými změnami (pokles a restrukturalizace výroby), v období let 1996–1999 pak částečně dotovanou plošnou záměnou paliv (střední a malé zdroje) a také naplněním legislativních požadavků, souvisejících s obecnou platností emisních limitů uvedených ve vyhlášce MŽP č. 117/1997 Sb., která stanovila emisní limity a další podmínky provozování stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší. Zároveň docházelo téměř po celé období ke snižování množství emisí způsobeném změnami skladby vozidel a naopak ke zvyšování vlivem dynamického nárůstu přepravních výkonů, zejména u silniční dopravy. Změny legislativních předpisů a realizace opatření na ochranu ovzduší zajistily spolu s ostatními uvedenými vlivy radikální snížení emisí TZL a SO₂ (v období let 1990–2005 téměř o 90 %) a významné snížení emisí dalších základních znečišťujících látek (NO_x a CO). V důsledku zvyšujícího se podílu ekologicky šetrnějších nátěrových hmot a odmašťovacích přípravků a také změnami ve skladbě silničních vozidel dochází rovněž k postupnému snižování emisí VOC.

Vývoj emisí vybraných základních znečišťujících látek v letech 1985 až 2005 (tis. t.rok⁻¹)

Rok	TZL ^{a)}	SO ₂	NO _x	CO ^{b)}	VOC	NH _{3(c,d)}
1985	1 015	2 161	795	899		
1990	565	1 850	551	1 275	441	156
1991	525	1 749	527	1 197	394	134
1992	425	1 495	499	1 141	366	115
1993	367	1 366	459	1 055	346	99
1994	258	1 205	378	1 036	310	91
1995	211	1 103	370	1 044	292	86
1996	178	944	366	1 012	293	81
1997	127	697	349	944	277	81
1998	84	438	321	765	242	80
1999	66	268	313	716	234	75
2000	75	264	321	648	227	74
2001	70	251	332	649	220	77
2002*	74	234	285	547	202	84
2003*	76	229	286	564	200	82
2004*	74	227	286	547	191	70
2005**	77	227	288	549	187	68

korigované údaje; ** předběžné údaje

^{a)} od roku 2000 připočteny emise z otěrů vozovek, pneumatik a brzdných systémů u silniční dopravy cca 17 tis. t^{b)} v roce 1990 doplněn odhad emisí z hutnictví ve výši 245 tis. t^{c)} emise ze zemědělství od roku 2003 vypočteny podle nové metodiky^{d)} v roce 2000 doplněny emise mobilních zdrojů ve výši cca 2 tis. t

Pozn.: V metodice stanovení spotřeb pohonných hmot a emisí mobilních zdrojů spadajících pod MD došlo při zpracování údajů za rok 2005 k novému přerozdělení spotřeby motorové nafty mezi dopravní prostředky a ostatní

nesilniční mobilní zdroje. Výstupy aktualizované bilance spotřeby pohonných hmot souvisí s výrazným snížením odhadu emisí zemědělských a lesních strojů a dalších nesilničních vozidel (např. stavebních strojů). V návaznosti na tyto změny byly provedeny přepočty emisí zpětně do r. 2002.

Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, CDV, SVÚOM, VÚTZ, ČSÚ

Emise těžkých kovů a perzistentních organických látek

V následující tabulce jsou uvedeny emise těžkých kovů a perzistentních organických látek (POP) vykazované podle požadavků Protokolů k Úmluvě CLRTAP. Výrazné snížení emisí Pb bylo způsobeno postupným snižováním a od 1. 1. 2001 úplným zastavením prodeje olovnatého

Vývoj emisí těžkých kovů a POP v letech 1990–2004

Rok	Těžké kovy			POP ^{a)}		
	Pb	Cd	Hg	PCB	PCDD/PCDF	PAU
	t.rok-1	t.rok-1	t.rok-1	kg.rok-1	g.rok-1	t.rok-1
1990	241,4	4,3	7,5	.	.	.
1995	203,7	3,6	7,4	.	.	.
2000	105,7	2,9	3,8	.	.	.
2001	46,7	2,6	3,3	96,1	190,6	36,7
2002	47,2	2,7	2,8	82,5	177,3	24,4
2003	47,2	2,3	1,8	84,6	186,2	26,7
2004	36,6	2,4	2,1	89,9	185	24,4

^{a)} emise za období 1990–2000 jsou přepočítávány podle nové metodiky

Zdroj: ČHMÚ, CDV, ČSÚ

Kvalita ovzduší

Při hodnocení stavu znečištění ovzduší je především sledován vztah zjištěných imisních hodnot k příslušným imisním limitům. Nařízení vlády č. 350/2002 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterým se stanoví imisní limity a podmínky a způsob sledování, posuzování, hodnocení a řízení kvality ovzduší, stanovuje limity pro tyto znečišťující látky: oxid siřičitý, suspendované částice frakce PM₁₀, oxid dusičitý a oxidy dusíku, oxid uhelnatý, benzen, ozón, olovo, kadmium, arsen, nikl, benzo(a)pyren a depoziční limit pro prašný spad.

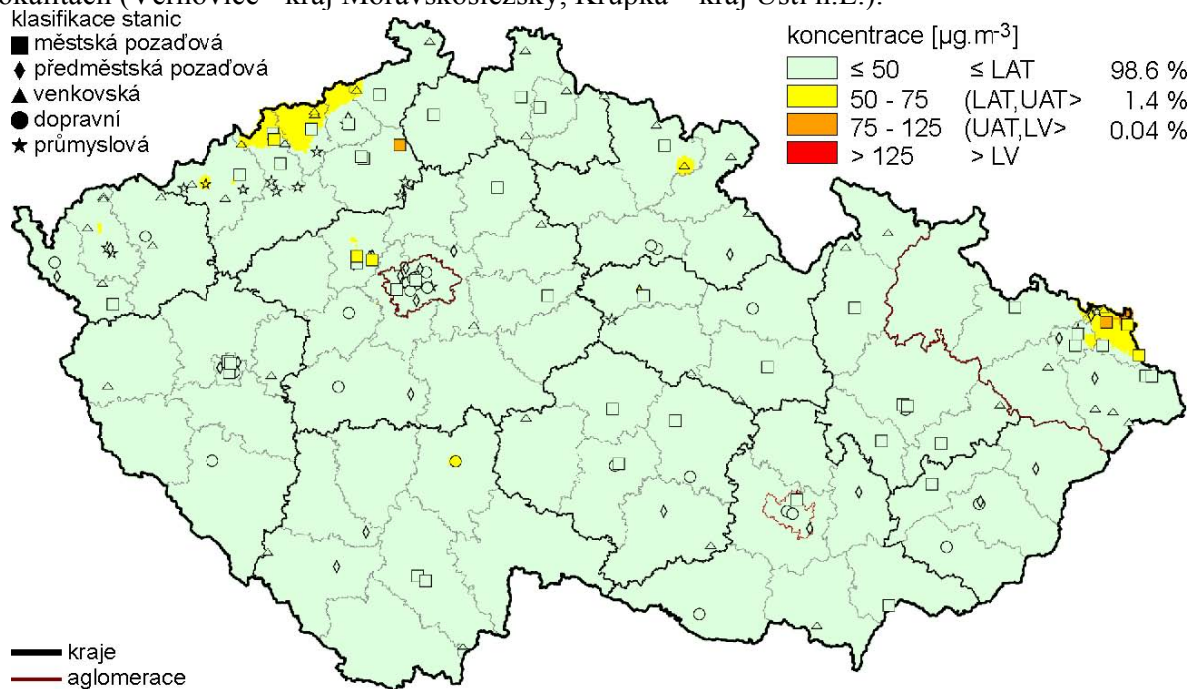
Skupina prvních pěti látek představuje především základní znečišťující látky (vesměs primární polutanty), přízemní ozón je sekundární polutant. Další skupinu látek tvoří těžké kovy a benzo(a)pyren jako indikátor polycyklických aromatických uhlovodíků.

Kvalita venkovního ovzduší v roce 2005

Oxid siřičitý Jedná se o plyn pocházející především ze spalování fosilních paliv s obsahem síry, který poškozují zelené části rostlin, zejména jehličnatých stromů.

Z pohledu ročních průměrných koncentrací je znečištění SO₂ na velmi nízké úrovni a k překročení přípustných limitů došlo jen výjimečně jak je vidět na následujícím obrázku. Limit pro 24 hodinovou koncentraci SO₂ nebyl na jednom místě během roku 2005 překročen více jak třikrát. Roční limit pro ekosystémy a vegetaci (20 µg.m⁻³) nebyl překročen na žádné lokalitě klasifikované jako venkovská.

K mírnému zvýšení znečištění ovzduší touto látkou, oproti předchozímu roku, došlo v zimním období 2005/2006, limit pro ochranu ekosystémů a vegetace (20 µg.m⁻³) byl překročen na dvou lokalitách (Věřňovice - kraj Moravskoslezský, Krupka – kraj Ústí n.L.).

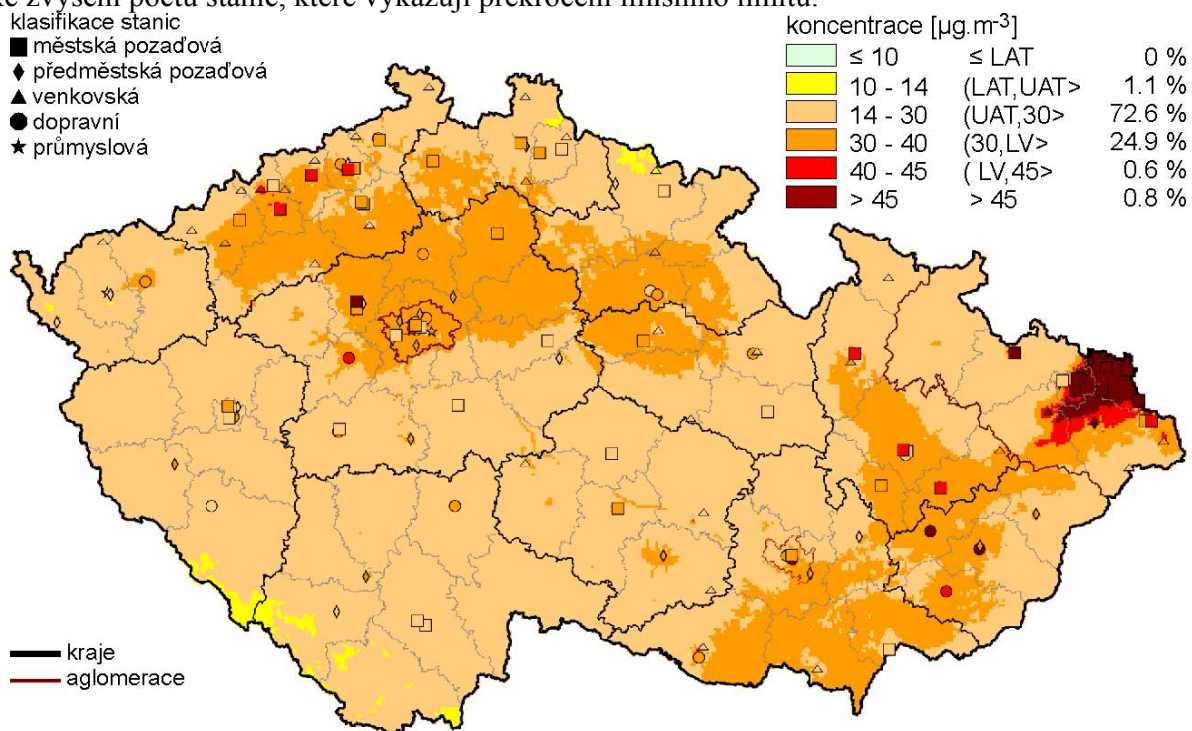
Vysvětlivky symbolů (platí pro všechny mapy v této kapitole): LAT – dolní mez pro posuzování UAT – horní mez pro posuzování LV – imisní limit resp. cílový imisní limit LV + MT – imisní limit včetně meze tolerance Pozn. Překročení imisního limitu, resp. cílového imisního limitu dané charakteristiky je v mapě vyznačeno červenou barvou, případné překročení imisního limitu včetně toleranční meze je vyznačeno fialovou barvou.

Zdroj: ČHMÚ

Suspendované částice frakce PM₁₀ Znečištění ovzduší suspendovanými částicemi frakce PM₁₀, jak dokládá následující obrázek, zůstává jedním z hlavních problémů znečištění venkovního ovzduší.

Nejvíce zatíženou souvislou oblastí je, stejně jako v předešlých letech, Ostravsko. Z celkového počtu 137 lokalit, kde je měřena frakce PM₁₀ suspendovaných částic, došlo na 93 stanicích (68 % stanic) k překročení 24hodinového imisního limitu PM₁₀ (50 µg.m⁻³ max. 35x v roce). Roční imisní limit PM₁₀ (40 µg.m⁻³) byl překročen na 31 stanicích.

V případě obou uvedených imisních charakteristik frakce PM₁₀ došlo v roce 2005 proti roku 2004 ke zvýšení počtu stanic, které vykazují překročení imisního limitu.

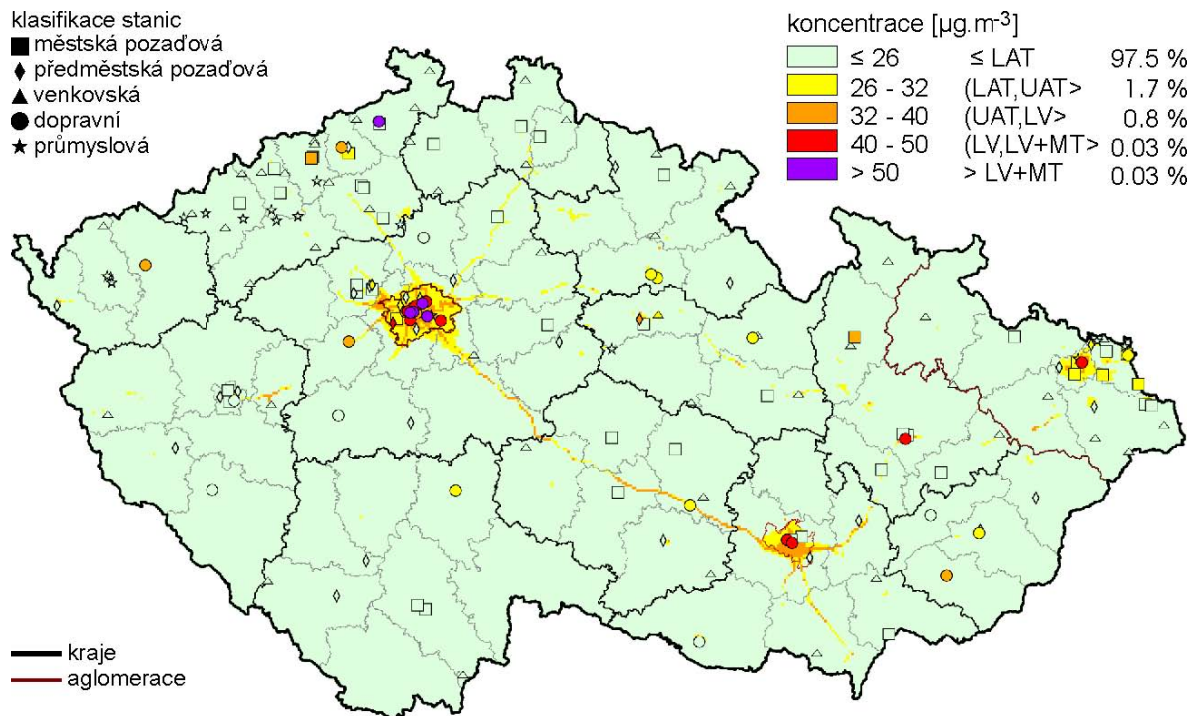
Zdroj: ČHMÚ

Oxid dusičitý a oxidy dusíku Zdrojem oxidů dusíku jsou obecně spalovací procesy, pochází tedy nejen ze stacionárních, ale i z mobilních zdrojů (doprava). Škodlivé účinky na lidské zdraví a ekosystémy mají jak samotné oxidy dusíku, tak i látky, které z nich vznikají jako sekundární škodliviny v atmosféře (např. ozón). Výskyt tzv. fotochemického smogu je vázán (na rozdíl od např. oxidů síry), na letní období, kdy je dostatek slunečního záření.

K překročení ročního imisního limitu oxidu dusičitého pro zdraví lidí ($40 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) dochází pouze na omezeném počtu stanic, a to na dopravně exponovaných lokalitách aglomerací a velkých měst. Z celkového počtu 173 lokalit, kde byl v roce 2005 monitorován oxid dusičitý, došlo k překročení ročního imisního limitu na 16 stanicích. Imisní limit včetně meze tolerance ($50 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) byl překročen na 5 lokalitách. Hodinový imisní limit ($200 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ max. 18x za rok, mez tolerance $50 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) byl překročen na silně dopravně zatížené stanici Praha 2-Legerova, kde byl překročen 174x (LV+MT zde byl překročen 36x). Imisních limitů pro NO₂ je třeba dosáhnout nejpozději do 1. 1. 2010.

Roční limit NO_x pro ekosystémy ($30 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) nebyl v roce 2005 překročen na žádné stanici, klasifikované jako venkovské – EKO. Průměrná roční koncentrace NO_x přesáhla tento limit na cca 10 % území ČR, výhradně v dopravně silně zatížených lokalitách.

Pole roční průměrné koncentrace oxidů dusíku v roce 2005 z hlediska limitů pro zdraví obyvatel

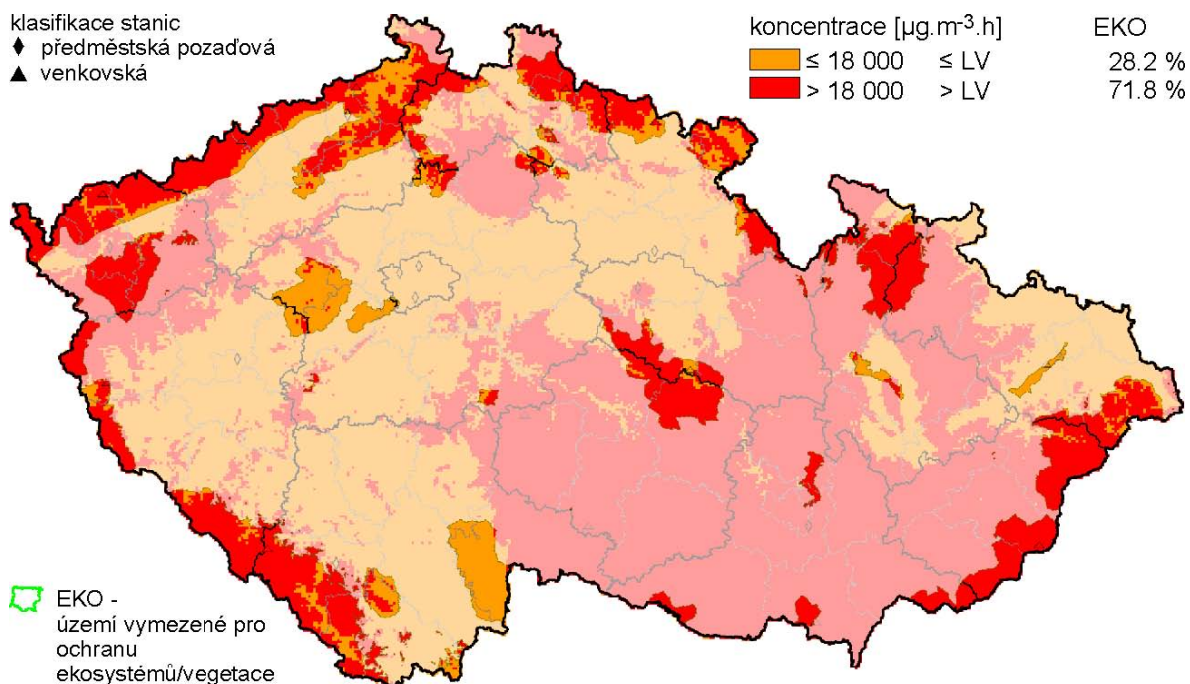

Zdroj: ČHMÚ

Přízemní ozón V přízemních vrstvách atmosféry vzniká přízemní ozón za účinku slunečního záření komplikovanou soustavou fotochemických reakcí zejména mezi oxidy dusíku, těkavými organickými látkami (zejména uhlovodíky) a dalšími složkami atmosféry. Přízemní ozón je označován za sekundární znečišťující látku, protože není významně primárně emitován z antropogenních zdrojů znečišťování ovzduší.

V roce 2005 byl ozón měřen na 72 lokalitách, z nichž na 50 (69 %) došlo k překročení cílového imisního limitu pro zdraví lidí za tříleté období 2003–2005 (popř. kratší). Nejvyšší hodnoty byly naměřeny v horských oblastech. Ve srovnání s rokem 2004 zůstává situace stejná.

Z celkového počtu 29 venkovských a předměstských stanic, pro které je podle legislativy relevantní výpočet AOT40, došlo podle hodnocení pro rok 2005 (jedná se o průměr za roky 2001–2005) k překročení cílového imisního limitu pro ochranu vegetace pro ozón na 20 lokalitách. Cílový imisní limit pro ochranu vegetace ($18\,000\ \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}\cdot\text{h}$) byl překročen za téže období na 11 z 12 lokalit měřících na území EKO zóny.

Pozn: Pro hodnocení ochrany vegetace před nadměrnými koncentracemi ozónu využívá národní legislativa ve shodě s příslušnou směrnicí EU expoziční index AOT40 [AOT40: kumulativní expozice ozónem AOT40 se spočte jako suma diferencí mezi hodinovou koncentrací ozónu a prahovou úrovní $80 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$ (= 40 ppb) pro každou hodinu, kdy byla překročena tato prahová hodnota. Podle požadavků nařízení vlády č. 350/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, se AOT40 počítá pro období tři měsíců od května do července, změřených každý den mezi 8:00 a 20:00 SEČ (= 7:00 až 19:00 světového času (UTC))].

Zdroj: ČHMÚ

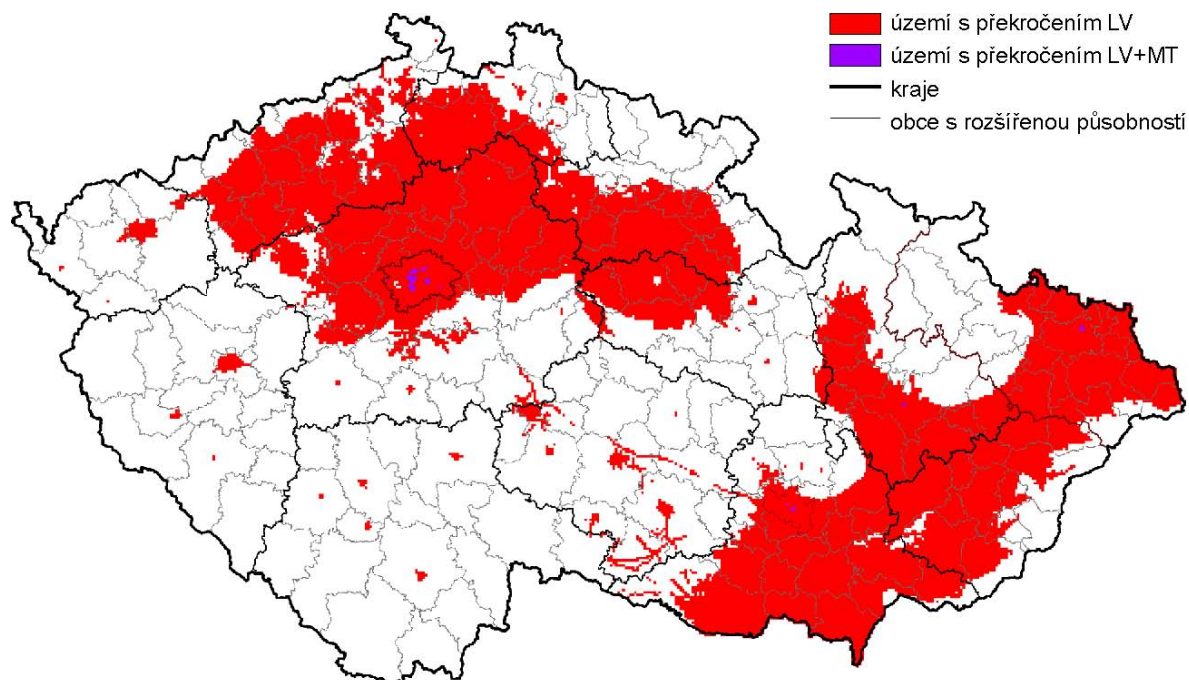
Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší z hlediska ochrany zdraví

Pro vymezení zón a aglomerací se zhoršenou kvalitou ovzduší ve smyslu zákona o ochraně ovzduší č. 86/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bylo podle prahových a limitních úrovní provedeno pro jednotlivé stanice vyhodnocení překračování limitu pro roční průměrné koncentrace SO_2 , PM_{10} , NO_2 , olova, benzenu, kadmia, arsenu, niklu, rtuti a amoniaku. Dále byly vypočteny četnosti překračování denních limitů pro frakci PM_{10} a SO_2 , četnosti překračování hodinových limitních hodnot pro SO_2 a NO_2 a četnosti překračování 8hodinových limitních hodnot oxidu uhelnatého a ozónu.

Syntézou těchto údajů byly připraveny mapy kvality ovzduší z hlediska ochrany zdraví a ekosystémů. Oblasti s hodnotami imisních charakteristik vyššími než příslušné imisní limity vymezují dle zákona oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší.

Na následujícím obrázku jsou zobrazeny oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší, ve kterých byla v roce 2005 překročena úroveň imisních limitů (včetně meze tolerance) pro ochranu zdraví, ovšem bez zahrnutí ozónu. Z této mapy vyplývá, že na plných 35,5 % (v roce 2004 na 2,12 %) rozlohy ČR byla překročena hodnota pro imisní limit, resp. cílový imisní limit (LV) pro některou z výše uvedených znečišťujících látek (bez zahrnutí ozónu). Toto radikální zhoršení je způsobeno zejména překročením limitů pro PM_{10} , a to i na venkovských stanicích.

Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší vzhledem k limitům pro ochranu zdraví ve smyslu zákona č. 86/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bez zahrnutí ozónu, 2005

Zdroj: ČHMÚ

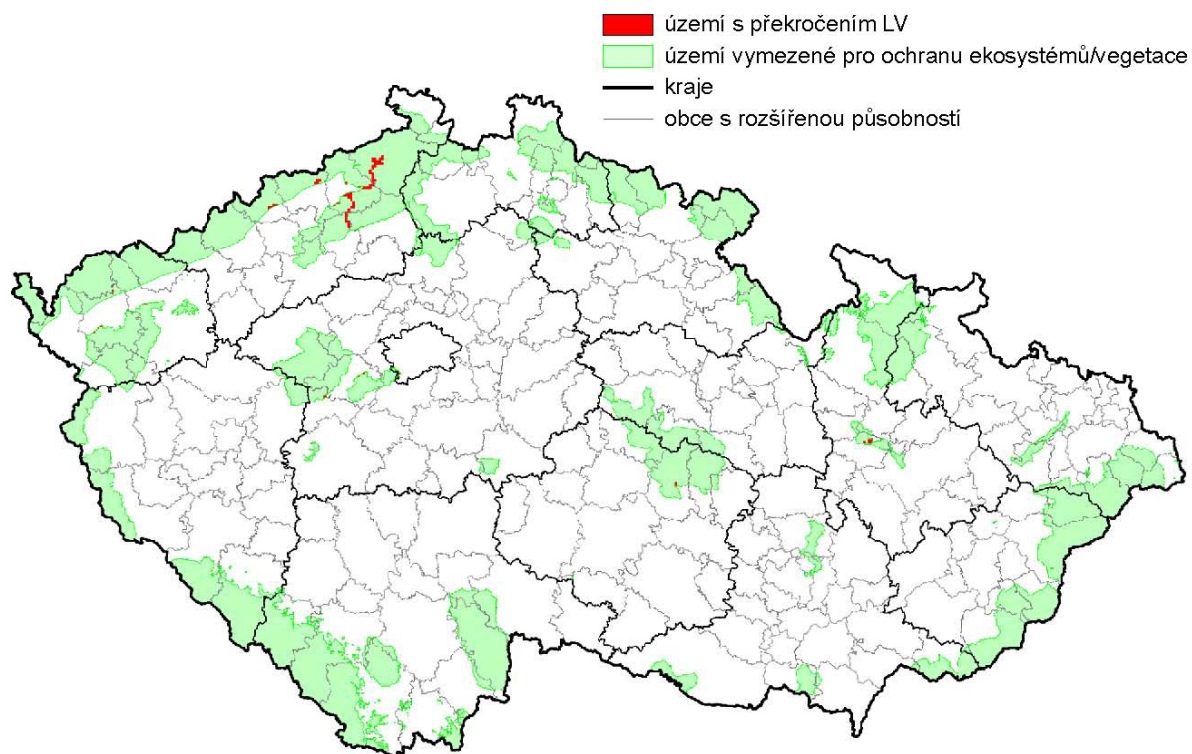
Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší z hlediska ochrany vegetace a ekosystémů

Na základě zmapování rozložení imisních charakteristik pro rok 2005 relevantních z hlediska ochrany vegetace je prezentováno rozložení překročení limitních úrovní pro roční průměrné koncentrace NO_x , SO_2 a AOT40 pro ochranu ekosystémů a vegetace pro území vymezené legislativou (EKO zóny), tj. území, na nichž musí být podle nařízení vlády č. 350/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, dodržovány imisní limity pro ochranu ekosystémů a vegetace. Jedná se o území národních parků a chráněných krajinných oblastí, území s nadmořskou výškou 800 m n.m. a vyšší a ostatní vybrané lesní oblasti podle publikace ve Věstníku MŽP.

Na následujícím obrázku je znázorněno překročení limitních hodnot znečištění ovzduší pro ekosystémy a vegetaci bez zahrnutí AOT40 pro rok 2005. Výsledky jsou příznivé - pouze na 0,7 % (rok 2004 0,77 %) území vymezené legislativou pro ochranu ekosystémů a vegetace jsou překročeny limitní hodnoty příslušných znečišťujících látek (bez AOT40 ozónu).

Problémem však je překračování limitní hodnoty expozičního indexu AOT40 (přízemní ozón), které se v roce 2005 týkalo 72,4 % plochy území vymezeného nařízením vlády pro ochranu ekosystémů a vegetace.

Oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší vzhledem k limitům pro ochranu ekosystémů/vegetace ve smyslu zákona č. 86/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bez zahrnutí AOT40, 2005

Zdroj: ČHMÚ

Voda

Znečišťování vod

Bodové znečištění

Úroveň ochrany vod před znečištěním se nejčastěji hodnotí podle vývoje produkovaného a vypouštěného znečištění.

Produkovaným znečištěním je množství znečištění obsažené v produkovaných (nečištěných) odpadních vodách. V souvislosti s požadavky EU a OECD se v ČR vývoji produkovaného znečištění věnuje v posledních letech zvýšená pozornost. Zajišťuje se hlavně rozšířený sběr naměřených dat z většího počtu subjektů. Tím se údaje o produkovaném znečištění dále doplňují a zpřesňují. Produkce organického znečištění podle biochemické spotřeby kyslíku (BSK₅) se v roce 2005 proti roku 2004 zvýšila o 3 180 t (o 1,2 %), a v ukazateli rozpuštěné anorganické soli (RAS) o 22 258 t (o 2,4 %). V ukazateli chemická spotřeba kyslíku stanovená dvojjodanovou

metodou (CHSK_{Cr}) došlo proti roku 2004 ke snížení o 15 507 t (o 2,6 %) a v ukazateli nerozpuštěné látky (NL) o 11 615 t (o 4,0 %).

Vypouštěným znečištěním je znečištění obsažené v odpadních vodách vypouštěných do povrchových vod. Ve srovnání s rokem 2004 se vypouštěné znečištění v roce 2005 snížilo v ukazatelích: BSK₅ o 626 t (o 6,1 %), CHSK_{Cr} o 4 471 t (o 7,8 %), NL o 461 t (o 2,6 %) a RAS o 37 364 t (o 4,1 %). Klesající trend ve vypouštěném znečištění podle BSK₅, CHSK_{Cr} a NL v roce 2005 pokračoval. Ke snížení došlo téměř ve všech povodích.

Ve sféře průmyslu došlo v roce 2005 proti roku 2004 k významnému snížení vypouštěného znečištění u společné čistírny odpadních vod (dále jen „ČOV“) pro ALIACHEM Synthesie Pardubice a město Pardubice (o 721 t CHSK_{Cr} a 54 t BSK₅), papíren Bělá (o 281 t CHSK_{Cr} a 162 t BSK₅), Tanexu – klišárny Vladislav (o 276 t CHSK_{Cr} a 136 t BSK₅), papíren Štětí (o 258 t CHSK_{Cr}) a BIOCELU Paskov (o 242 t CHSK_{Cr}).

V komunální sféře došlo v roce 2005 proti roku 2004 k významnému snížení vypouštěného znečištění u ÚČOV Praha (o 768 t CHSK_{Cr} a 144 t BSK₅), ČOV Písek (o 156 t CHSK_{Cr} a 35 t BSK₅) a kanalizace (nečištěné odpadní vody) Děčín (o 168 t CHSK_{Cr} a 61 t BSK₅).

Mezi roky 1990 a 2005 došlo k poklesu vypouštěného znečištění BSK₅ o 93,5 %, CHSK_{Cr} o 87,0 %, NL o 91,0 % a RAS o 10,7 %.

V letech 1990 – 2005 se podařilo snížit i vypouštěné množství nebezpečných a zvláště nebezpečných látek a vypouštěné množství adsorbovatelných organicky vázaných halogenů (AOX). K významnému poklesu došlo také u makronutrientů (dusík, fosfor) v důsledku toho, že se v technologii čištění odpadních vod u nových a intenzifikovaných čistíren odpadních vod cíleně uplatňuje biologické odstraňování dusíku a biologické nebo chemické odstraňování fosforu.

Plošné znečištění

Jakost povrchových a podzemních vod významně ovlivňuje rovněž **plošné znečištění**. Mezi nejzávažnější typy plošného znečištění patří již delší dobu znečištění vod dusíkatými látkami, zejména dusičnany, které se do vod dostávají v souvislosti se zemědělským hospodařením. Z vyhodnocení monitorovacích profilů, které sledují oblasti s převahou zemědělské půdy vyplývá, že celkově došlo za posledních 10-15 let k pozitivním změnám a znečištění pozvolna klesá. Přesto v některých intenzivněji obhospodařovaných oblastech znečištění povrchových i podzemních vod stagnuje nebo dokonce mírně roste. Na tyto oblasti, které jsou zahrnuty beze zbytku do zranitelných oblastí vymezených podle nařízení vlády č. 103/2003 Sb., se přednostně zaměřují opatření přijatá v souvislosti s implementací tzv. Nitrátové směrnice, souborně označovaná jako akční programy.

Dalším významným typem plošného znečištění je přísun dusíku a síry, případně dalších znečišťujících látek, které se do vod dostávají prostřednictvím atmosférické depozice. Od roku 1989 došlo k výraznému poklesu atmosférické depozice a zatížení vod acidifikujícími látkami tím, že došlo ke snížení emisí síry z velkých spalovacích zařízení. Pokles u dusíku byl podstatně menší a v posledních několika letech se ukazuje, že vlivem rostoucího počtu automobilů a zřejmě i vlivem plynofikace se atmosférická depozice dusíku stává závažným problémem životního prostředí v ČR.

Mezi velmi nebezpečné typy plošného znečištění patří také znečištění vod pesticidy. Vedle

starých zátěží vody a půdy chlorovanými pesticidy jsou ve vodách přítomny místy i zvýšené koncentrace některých dosud povolených pesticidů, o jejichž škodlivosti se v poslední době vedou odborné debaty jak na úrovni Evropské unie tak i v USA a jiných státech, kde jsou běžně aplikovány.

Posledním významným typem plošného znečištění je zatížení vod fosforem, který pochází převážně ze smyvů z erozně ohrožených ploch. Jeho podíl může být velmi výrazný v oblastech bez velkých komunálních zdrojů znečištění a také tam, kde jsou pozemky přirozeně silně náchylné k erozi. V současné době je také prověřován význam přísunu mimoeroziho rozpuštěného fosforu do vod ze zemědělsky obhospodařovaných ploch, protože může mít bezprostřední vliv na eutrofizaci vod se všemi jejími negativními důsledky.

Jakost povrchových a podzemních vod

Povrchové vody

Pro hodnocení znečištění byla použita klasifikace jakosti povrchových vod podle ČSN 75 7221 a údaje byly převzaty ze státní sítě sledování jakosti povrchových vod, provozované Českým hydrometeorologickým ústavem (dále jen „ČHMÚ“). Tato síť zahrnuje v současné době cca 330 optimalizovaných profilů na vodohospodářsky významných tocích, ve kterých se 12x ročně odebírají vzorky vody pro analýzy základních fyzikálně chemických parametrů. Celkově je možno konstatovat, že z dlouhodobého hlediska se jakost vody v tocích trvale zlepšuje.

Od počátku devadesátých let výrazně poklesl v rámci sledovaných profilů jakosti povrchových vod jejich počet s nejhorsšími třídami jakosti vody (V. a IV.). Postupně došlo k eliminaci V. třídy jakosti vod (velmi silně znečištěná voda) jak na hlavních tocích (Labe, Vltava, Morava a Odry), tak i na většině jejich významných přítoků. Ve dvouletí 2004 – 2005 uvedené hlavní toky již většinou dosahují III. třídy, kromě úseku Labe pod Lysou nad Labem pod Štětím (papírna) a Lovosicemi (Lovochemie), úseku Vltavy pod Lužnicí (vzdutí nádrže Orlik), úseku Odry pod Jičínkou a Moravy pod Uherským Hradištěm. V mnoha dalších tocích došlo od počátku 90. let k přechodu jakosti vody z V. třídy do IV. třídy: Cidlina, Mrlina, Výrovka, Vlkava, Blanice (přítok Sázavy), horní úsek Sázavy, Bystřice (přítok Bíliny), Mandava, úsek Lužické Nisy před státními hranicemi, horní úsek Jihlavy, Rokytá, Oslava, Jevišovka, Haná, Valová, Oskava, Ostravice, Lučina, Olše; případně i do III. třídy: Volyňka, dolní úsek Sázavy a další úseky menších toků.

Vývoj jakosti povrchových vod dle vybraných ukazatelů

Dusičnanový dusík (příp. dusičnany) je základním ukazatelem stanovovaným při každém standardním odběru povrchové vody. Je to důležitá látka patřící do skupiny nutrientů. Zdrojem jsou splaškové vody, splachy z polí, zemědělských výrob a zanedbatelná není ani atmosférická depozice. Více se překročení limitu projevuje na menších a středních tocích. V závěrových profilech velkých řek jsou jeho koncentrace pod limitem a trend je buď stagnující nebo mírně klesající. Podle NV č. 61/2003 Sb. je imisní standard přípustného znečištění 7 mg/l.

Kadmium patří podle NV č. 61/2003 Sb. mezi zvlášť nebezpečné závadné látky. Do roku 2009 proto musí být u tohoto ukazatele dosaženo hodnoty přípustného znečištění povrchových vod 1 µg/l. Koncentrace kadmia vykazují na všech závěrových profilech klesající trend a jen ojediněle

na ostatních měřených profilech je limit překračován (např. na Litavce, Nise nebo Střele v Borku).

AOX (adsorbovatelné organicky vázané halogeny) patří mezi prioritní škodliviny, které se často vyskytují v povrchových vodách. Je to orientační sumární ukazatel, který udává kolik halogenovaných organických látek je přibližně ve vodě, a na základě jehož hodnoty se může rozhodovat o podrobnějším a náročnějším rozboru vzorku. V NV č. 61/2003 Sb. je imisní standard 30 µg/l a na měřených profilech je často překračován. Na závěrových profilech byl klesající trend zjištěn v Děčíně a Bohumíně, kde však hodnoty tohoto ukazatele několikanásobně překračují stanovený limit. Tam, kde se hodnoty AOX blíží nařízeným limitům, je trend naopak stoupající.

Stojaté vody

V řadě vodních nádrží docházelo v roce 2005 k eutrofizaci vody, tj. procesu způsobenému zvýšeným obsahem minerálních živin, především sloučenin fosforu a též i dusíku ve vodách.

Větší problémy se během roku vyskytly v těchto vodárenských nádržích a v nádržích s vodárenským využitím: Vrchlice, Hamry, Křižanovice, Seč, Lučina, Pilská, Obecnice, Láz, Myslivny, Mostiště, Fryšták, Vír. U nevodárenských nádrží se jednalo o nádrže Rozkoš, Pastviny, Harcov, Mšeno, Pařížov, Les Království, České Údolí, Hracholusky, Orlík, Skalka, Slezská Harta, Vranov, Bystřička, Nové Mlýny I, II, III, Oleksovice, Křetínka, Luhačovice, Plumlov, Jevišovice a Brněnská přehrada. Celkově lze konstatovat, že zhoršená kvalita vody byla v roce 2005 dostatečně provozně zvládnuta, nedošlo k omezení dodávky vody pro obyvatelstvo a pouze se omezila nebo byla zakázána vodní rekreace na nevodárenských nádržích (např. Harcov, Slezská Harta, Skalka, Brněnská přehrada). Zákaz koupání byl v koupací sezoně 2005 z důvodu nadměrného výskytu toxických sinic vydán na 17 lokalitách ČR, tj. 9,7 %. Vzhledem k tomu, že toto číslo značně převyšuje evropský průměr (5,2 %), je nutno k tomuto problému věnovat zvýšenou pozornost.

Již několik let uskutečňované letecké vápnění, kterým je eliminován nepříznivý vliv rašelinných vod s nízkým pH, mělo pozitivní vliv na jakost vody v nádrži Souš.

Podzemní vody

V roce 2005 se ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorovalo 462 objektů, které tvoří 138 pramenů (sledování pramenů dokumentuje přirozené odvodňování podzemních vod zejména v oblasti krystalinika a místní odvodnění křídových struktur), 147 mělkých vrtů (objekty jsou soustředěné převážně v aluviích řek Labe, Orlice, Jizery, Ohře, Dyje, Moravy, Bečvy, Odry a Opavy – tyto podzemní vody jsou snadno zranitelné, s vysokým koeficientem filtrace a s rychlým postupem znečištění) a 177 hlubokých vrtů (objekty jsou soustředěny především v oblastech České křídové pánve, Českobudějovické a Třeboňské pánve a monitorují hlubinný oběh podzemní vody - přímá zranitelnost těchto vod není příliš velká, neboť kontaminace se zde projevuje až po delším časovém intervalu). Stanovovaných bylo celkem 150 ukazatelů s četností dvakrát za rok v obdobích jaro a podzim. Analýza některých specifických látek, souvisejících se zemědělskou činností, byla provedena jenom u jarního odběru vzorků.

Plaveniny a sedimenty

Z porovnání naměřených dat v celorepublikovém měřítku vyplývá, že v matrici plaveniny byly z celkového počtu 94 látek zjištěny ve 14 případech hodnoty překračující kritérium B (dle Metodického pokynu odboru pro ekologické škody MŽP ČR – kritéria znečištění zemin a podzemní vody z roku 1996) a indikující zvýšené znečištění.

Jde zejména o rtuť (13,4 %), benzo(a)pyren (3,3 %), kadmium (2,1%) a chlorfenoly (2 %). Kritérium pro rizikové znečištění (kategorie C) bylo minimálně 1x v roce překročeno také u 14 látek. Nejčastěji to bylo v obsazích kovů, a to arsenu (8,4 %), mědi (1,8 %), niklu V sedimentech je celkově počet látek překračujících uvedená kritéria dlouhodobě nižší. Kritérium B překročily hodnoty obsahu celkem u osmi látek: As o 1,1 %, Be 2,2 %, Sb 1,1 %, Zn 1,1 %, Hg 1,1 %, benzo(a)pyren 1 %, p-kresol 3 % a 2-monochlorfenol o 2,3 %. Rizikové koncentrace nad kritériem C byly zjištěny u šesti látek: As o 2,2 %, Ni 2,2 %, benzo(a)pyren 1,1 %, 2,3,4,6,-tetrachlorfenol 4,5 %, p-kresol 3,2 % a 2-monochlorfenol o 2,3 %.

Pozitivním zjištěním monitoringu v roce 2005 je další pokles výskytu látek ve zvýšených a rizikových obsazích. Podobně jako v roce 2004 se celkově snížil počet látek překračujících kritéria znečištění v plaveninách a současně byl zaznamenán i nižší počet případů zvýšeného a rizikového znečištění u rtuti a látek skupiny PAU v obou matricích. K nárůstu sice došlo v procentuálním zastoupení případů nadkritériálních obsahů některých chlorfenolů v plaveninách a niklu v sedimentech, ale vzhledem k četnosti výskytu stav nelze posuzovat jako závažnější zhoršení.

Za nevyhovující z hlediska toxicity pro vodní organismy a člověka a tedy i z hlediska dobrého stavu povrchových vod lze (podle použitého kritéria) považovat v pevných matricích stále zvýšené obsahy rtuti, arsenu, polyaromátů (benzo(a)pyren) a chlorfenolů. Na rozdíl od předcházejících let však již nejde o plošný problém.

Mezi sledovanými úseky toků existují jisté rozdíly v charakteru zatížení plavenin a sedimentů vlivem typu specifického znečištění a v případě kovů i různorodého geogenního pozadí. Výsledky monitoringu pevných matric v roce 2005 prokázaly v návaznosti na předcházející rok mírný pokles antropogenního znečištění a postupně se zlepšující stav kontaminace pevných matric zejména na Ostravsku. Zda jde o trvalý trend snižování znečištění nelze jednoznačně konstatovat, to potvrdí monitoring v následujících letech. Naopak v oblastech, které jsou stále pod vlivem průmyslových provozů se nadále vyskytují na sledovaných tocích vysoké obsahy některých znečišťujících látek, překračující hodnoty kritérií B a C normativu MŽP a dokumentující až rizikové znečištění. Jde tradičně o Bílinu, dále horní úsek Ohře, střední a dolní úsek Labe a Lužickou Nisu. Antropogenní vlivy jsou stále zřejmé i v povodí Odry na Ostravsku, na horním a středním toku Moravy, v závěrovém profilu Bečvy, Svitavy a na Svatce pod Brnem. Významnější zvýšení kontaminace bylo zaznamenáno pouze v případě chlorfenolů v povodí Moravy a Dyje. Jelikož jde o vliv ojedinělých extrémních hodnot, neznamená to vzhledem k četnosti vzorkování nutně zhoršení stavu.

Akumulační biomonitoring povrchových vod v letech 2000 - 2005

Tato sledování provádí ČHMÚ ve spolupráci s podniky Povodí od roku 2000 na 19 profilech hlavních řek České republiky. V převážné většině se jedná o závěrové nebo hraniční profily a hodnoty polutantů jsou získány za delší časové období (na rozdíl od bodových odběrů vody).

Na základě akumulačního biomonitoringu lze zjistit znečištění vody specifickými organickými látkami a těžkými kovy, které se dobře akumuluji v tukových tkáních organismů, ovšem ve vzorcích vody jsou obtížně zjistitelné (koncentrace jsou často pod mezí stanovitelnosti současných analytických metod).

V rámci akumulačního biomonitoringu jsou analyzovány indikátorové druhy makrozoobentosu (larvy vodního hmyzu, žijící na dně řeky, drobní bezobratlí jako jsou pijavice, korýši a měkkýši), dále mlži (*Dreissena polymorpha*), biofilm (společenství bakterií, řas, přisedlých mikroorganismů, plavenin) a ryby (jelec tloušť).

Obecně lze říci, že nejvyšší koncentrace těžkých kovů byly zjišťovány v biofilmu. U rtuti, na rozdíl od ostatních sledovaných kovů, se vyskytovaly vysoké hodnoty také v rybách, kde všechny naměřené hodnoty překračovaly hygienický limit pro rybí maso. Specifické organické látky ve srovnání s biofilmem vykazovaly vyšší hodnoty v organizmech. Vysoké hodnoty PCB a pesticidů typu DDT byly naměřeny v mlžích *Dreissena polymorpha* v povodí Dyje a Moravy.

V průběhu šesti let sledování se neprojevil žádný významnější trend v poklesu (ale ani v nárůstu) koncentrace sledovaných polutantů. Přesto, že se polychlorované bifenylly a chlorované pesticidy typu DDT již delší dobu v praxi nepoužívají, je zřejmé, že ve vodním ekosystému díky svým akumulačním schopnostem a nízkému stupni biodegradability přetrvávají.

Půda a horninové prostředí

Bilance půdy, vývoj a stav zemědělského půdního fondu

Stav a meziroční změny půdního fondu

Půda je jednou ze základních složek životního prostředí, významných pro existenci rostlinných a živočišných organismů. Ochrana půdního fondu patří k základním přístupům strategie udržitelného rozvoje.

Celková výměra půdního fondu k 31. 12. 2005 představovala 7 886 713 ha, z toho zemědělská půda 4 259 480 ha, což je 54 % rozlohy půdního fondu ČR.

Na jednoho obyvatele ČR připadá 0,417 ha zemědělské půdy (z toho 0,298 ha orné půdy) a 0,259 ha lesní půdy.

	Půda						
	Celkem	Nezemědělská půda		Zemědělská půda			
		Celkem	Lesní pozemky	Celkem	Orná půda	TTP	Zornění (%)
1995	7 887	3 606	2 630	4 280	3 143	902	73,43
2000	7 886	3 607	2 637	4 280	3 082	961	72,00
2004	7 887	3 622	2 646	4 264	3 054	972	71,62
2005	7 887	3 627	2 647	4 259	3 047	974	71,54
Rozdíl 04/05	-0,1	+5	+1	-5	-7	+2	-0,08

Zdroj: ČÚZK

Z tabulky je zřejmé, že výměra orné půdy trvale klesá, zatímco se zvyšuje výměra travních porostů. Zvýšení rozlohy travních porostů a lesních pozemků napomohly dotační podpory MZe a MŽP. Mírně se zvyšuje rovněž výměra lesních pozemků.

Zábor zemědělské půdy

Zábor zemědělské půdy, který vykazuje ČÚZK, je po roce 1990 relativně malý (úbytek 29 tis. ha, z toho 17 tis. ha připadá na přeměnu zemědělské půdy na lesní půdu). Do katastru nemovitostí se však dostatečně rychle nepromítají všechny odsouhlasené změny druhů pozemků v souvislosti s průmyslovou a bytovou výstavbou, liniovými stavbami, sportovními aktivitami a těžbou.

Rizika ohrožení vlastností půdy

Vstupy látek do půdy

Sledování některých látek, které se do půdy dostávají po aplikaci hnojiv, upravených kalů z ČOV, z přípravků na ochranu rostlin a atmosférickou depozicí, je v této kapitole podchyceno z hlediska ohrožení kvalitativních vlastností půdy a rizika poškození životního prostředí a následného možného ohrožení zdraví lidí.

Minerální hnojiva a přípravky na ochranu rostlin

Ve srovnání s rokem 2004 došlo v roce 2005 ke snížení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Jak vyplývá z následující tabulky, došlo k celkovému snížení spotřeby živin o 7,8 %. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 92,6 kg na 1 ha zemědělské půdy.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

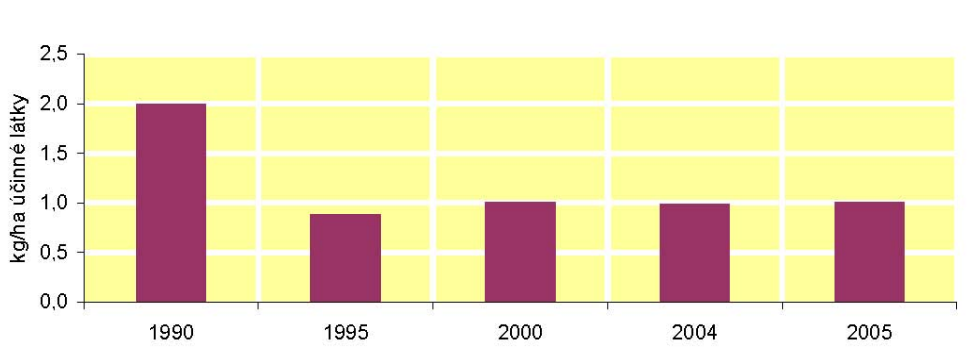
Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem/ha	Celkem tun čistých živin
2004	75,8	13,7	9,9	99,4	401,708
2005	73,2	11,7	7,7	92,6	370,529

Zdroj: MZe

Přípravky na ochranu rostlin

Mezi rizikové vstupy do půdy patří přípravky na ochranu rostlin. Jejich spotřeba je patrná z následujícího grafu. Celkové množství těchto přípravků aplikované v roce 2005 na zemědělskou půdu bylo oproti roku 1990 poloviční. Spotřeba účinných látek na 1 ha zemědělské půdy se v posledních třech letech pohybuje na úrovni cca 1 kg/ha, zatímco v roce 1990 byla tato spotřeba 2 kg/ha. Po výkyvech zatížení 1ha zemědělské půdy od roku 1990 můžeme za posledních 6 let trend v používaném množství účinných látek na 1 ha považovat za ustálený.

Vývoj spotřeby přípravků na ochranu rostlin

Zdroj: Státní rostlinolékařská správa (SRS)

Atmosférická depozice

Atmosférické depozice dosud tvoří neopominutelnou složku vstupů látek přicházejících do půdy. Roční hodnoty atmosférického spadu sleduje ÚKZÚZ na souboru 49 pozorovacích ploch. Roční atmosférické depozice rizikových prvků za roky 2000 – 2005 uvádí následující tabulka.

Roční atmosférické depozice rizikových prvků v letech 2000 – 2005 (v g.ha⁻¹)

	As		Cd		Pb		Cr		Cu		Zn	
	průměr	medián	průměr	medián	průměr	medián	průměr	medián	průměr	medián	průměr	medián
2000	4,2	3,5	0,9	0,8	23,0	20,9	8,9	7,0	24,5	24,2	520	517
2001	3,5	3,1	1,1	0,8	41,6	19,0	6,9	5,7	165 ^{a)}	22,6	573	573
2002	5,3	3,6	1,5	0,8	46,7	18,7	9,1	6,9	157 ^{a)}	26,3	546	449
2003	3,4	3,2	0,8	0,6	30,5	15,2	5,3	4,5	68,5	23,6	515	428
2004	3,3	2,9	1,0	0,7	36,6	16,5	5,9	5,2	28,5	24,4	489	440
2005	3,1	2,1	1,0	0,6	43,9	15,8	5,6	4,6	57,8	24,9	520	436

a) vyšší hodnoty byly patrně způsobeny aplikací přípravků s obsahem Cu na chmelnicích

Zdroj: ÚKZÚZ

Statistické hodnoty vývoje roční atmosférické depozice u rizikových prvků ukazují, že během 90. let byl patrný klesající trend u většiny sledovaných, zejména rizikových prvků, který se v průběhu posledních 7 až 8 let prakticky zastavil. V roce 2005 lze sledovat pokles obsahu arsenu, chrómu a zinku proti roku 2000, nárůst se naopak projevil u obsahu olova. Obsah kadmia vykazuje setrvalý stav.

Roční vstupy makroprvků se během posledních 7 let příliš neměnily a pohybovaly se v rozmezí 13 – 21 kg.ha⁻¹.rok⁻¹ u dusíku, 0,9 – 1,7 kg.ha⁻¹.rok⁻¹ u fosforu, 3 – 4 kg.ha⁻¹.rok⁻¹ u draslíku a 7,5 – 9 kg.ha⁻¹.rok⁻¹ u síry.

Při porovnání ploch ze základního subsystému a subsystému kontaminovaných ploch nebyly zjištěny významné rozdíly u sledovaných parametrů.

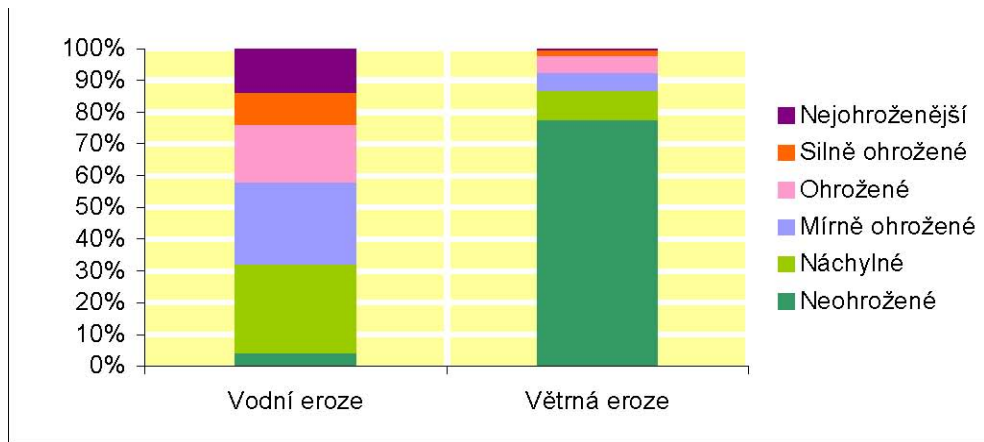
UKZÚZ v rámci agrochemického zkoušení zemědělských půd kromě základních agrochemických hodnot provádí rovněž sledování obsahu rizikových prvků a rizikových látek v půdách.

Eroze půdy

Vodní a větrná eroze

Ohrožení zemědělských půd erozí je podle podkladů Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) značné, zejména vodní eroze vyžaduje mimořádnou pozornost. V současnosti se ohroženost půd z hlediska větrné a vodní eroze systematicky nesleduje, pravidelná roční měření se neuskutečňují. Z toho důvodu odborníci VÚMOP stanovili potenciální erozní ohroženost, která vychází z databáze BPEJ (bonitovaných půdně ekologických jednotek), z nichž je možné vyčíst sklon a půdní vlastnosti.

Potenciální ohroženost zemědělských půd vodní a větrnou erozí

Zdroj: VÚMOP

Příroda a krajina

Stav přírody a krajiny (vývojové trendy, krajinný ráz)

V ČR stejně jako v celé střední Evropě převládá kulturní krajina ovlivněná intenzivní antropogenní činností. Působení člověka dalo vznik několika unikátním krajinným typům, ve kterých se udržela nebo vytvořila řada jedinečných ekosystémů. Intenzifikace zemědělské a průmyslové výroby tyto ekosystémy ohrožuje. Důsledkem je snížená retenční schopnost krajiny a biodiverzity zemědělských ekosystémů, nízká biodiverzita monokulturních lesů, nevhodná struktura krajiny, eroze.

Vodní režim krajiny byl v minulosti zejména v souvislosti s melioračními úpravami krajiny výrazně narušen. Dochází tak ke zvýšení negativního dopadu extrémních klimatických situací, jako jsou povodně, přívalové srážky a déletrvající sucha. Negativně ovlivněny jsou také vodní ekosystémy. Daný stav rozhodně nebyl napraven úpravami vodních toků popovodních z let 1997 a 2002. Pro nápravu tohoto stavu byl na MŽP již roku 1993 zřízen Program revitalizace říčních systémů, jehož cílem je také revitalizace přírodní funkce vodních toků a revitalizace retenčních schopností krajiny, či výstavba rybích přechodů. Pokračující výstavbou a renovací ČOV se postupně lepší kvalita povrchových vod.

Stále přetrvává snížená vodní retenční kapacita lesních půd v důsledku změn charakteristik humusu a intraskelotové eroze v monokulturně a holosečně obhospodařovaných smrkových lesích, které jsou náchylné na kalamity působené větrem, sněhem či škůdci. Stav lesů je negativně ovlivněn monokulturním hospodařením, nevhodnou věkovou skladbou, špatným zdravotním stavem, imisemi, starými ekologickými zátěžemi a dalšími faktory. Většina lesů má značně pozměněnou druhovou a prostorovou skladbu dřevin.

Zemědělská krajina je ohrožena dlouhodobou absencí extenzivních forem hospodaření na loukách a pastvinách a erozí nevhodně obdělávané orné půdy. Intenzivní hospodaření na loukách a pastvinách i druhý extrém, ponechání takových pozemků ladem, může v některých případech rovněž vést k poklesu jejich biodiverzity. V současné době je tento stav postupně napraven

systemem dotačních titulů MZe pro podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství. Na MŽP je k tomuto účelu určen Program péče o krajinu (PPK), jehož cílem jsou zejména podpora rozmanitosti flóry a fauny, udržení kulturního stavu krajiny nebo opatření k ochraně proti erozi.

Intenzivní hospodaření je příčinou velmi nízké biodiverzity takto obhospodařovaných rybníků, ve kterých nejsou příznivé životní podmínky pro většinu makrofyt, autochtonní druhy ryb a pro vodní ptactvo.

Změna struktury krajiny, rozšiřující se výstavba ve volné krajině, liniové stavby, oplocování pozemků a další aktivity zhoršují zejména v posledních dvou desetiletích průchodnost krajiny a vytvářejí migrační překážky. Realizace prvků územních systémů ekologické stability či komplexních pozemkových úprav je stále uskutečňována v nedostatečné míře. V případě těžby nerostných surovin dochází zpravidla jen pozvolna k omezení vlivů jejich přímých důsledků (prašnost, doprava) a k následné rekultivaci dotčených ploch. Stále přetrvává v některých případech nevhodný způsob těžby, necitlivý k životnímu prostředí.

Udržení dochovaného stavu přírodních, kulturně-historických a krajinářsko-estetických hodnot v krajině vyžaduje ochranu a péči při všech činnostech a na všech úrovních.

Problematickými zásahy do krajinného rázu jsou v současné době velkoplošné terénní úpravy a stožárové stavby (včetně větrných elektráren), nevhodné umístování soliterních staveb nebo skupin staveb ve volné krajině, nevhodně zvolené rozvojové plochy sídel, budování rekreačních areálů, zejména sjezdovek či výrazné liniové stavby. V současné době Ministerstvo životního prostředí připravuje metodický pokyn pro postup orgánů ochrany přírody při vydávání souhlasu k umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz.

Ochrana přírody

Obecná ochrana přírody

Územní systémy ekologické stability

Územní systém ekologické stability krajiny (ÚSES) je definován jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Ochrana ÚSES je podle § 4 odst. (1) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát. Obecnou závaznost získává ÚSES schválením v územně plánovací dokumentaci nebo v územním rozhodnutí.

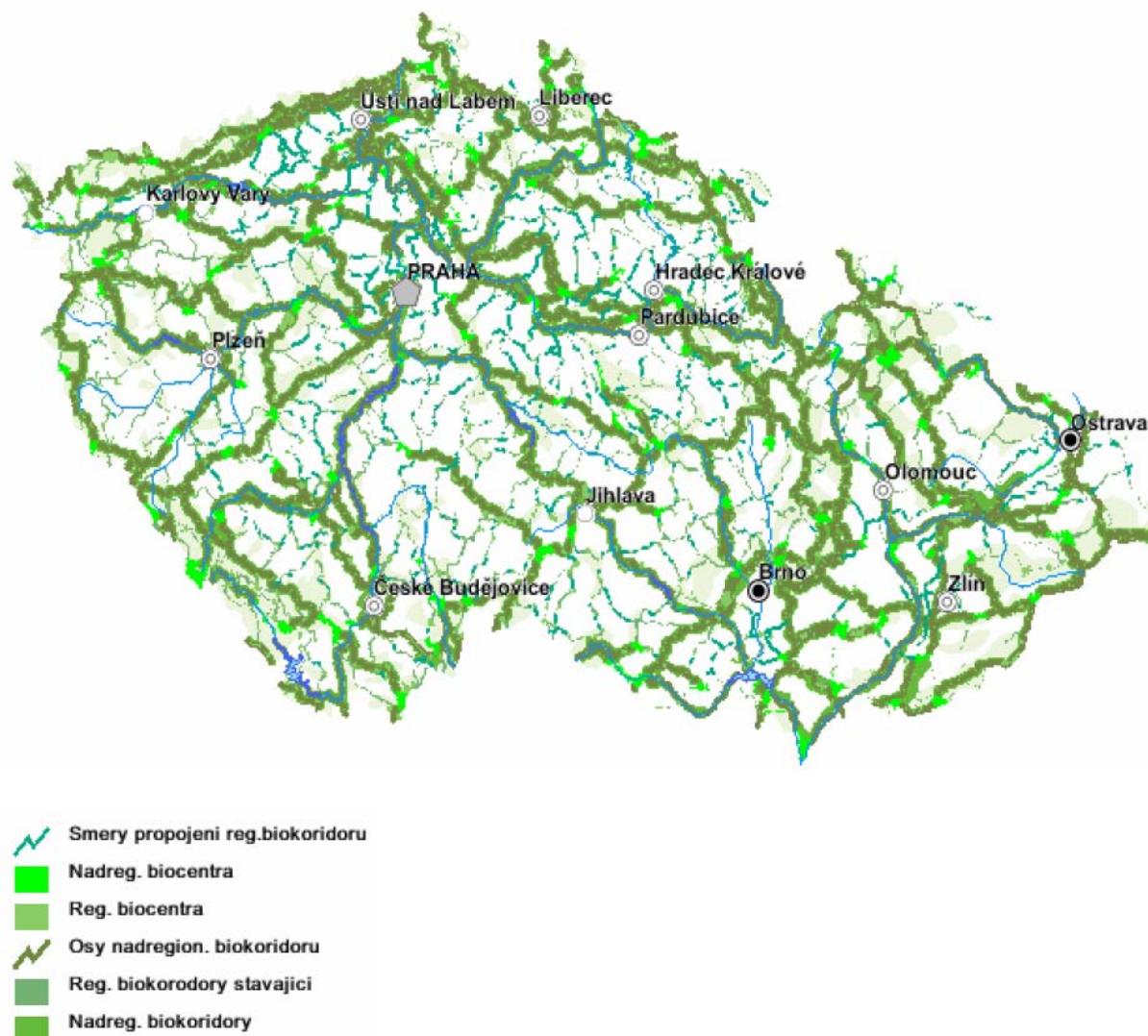
ÚSES se vymezují v plánech, které by měly obsahovat zejména mapový zakres existujících a navržených biocenter a biokoridorů s vyznačením zvláště chráněných částí přírody v měřítku 1: 50 000 a větším pro nadregionální a regionální ÚSES a v měřítku 1: 10 000 a větším pro lokální ÚSES. Dále by měla následovat tabulková a popisná část charakterizující funkční a prostorové ukazatele a bližší odůvodnění včetně návrhů rámcových opatření k jeho zachování a zlepšení. Plán ÚSES je podkladem pro projekty systémů ekologické stability, provádění pozemkových úprav, zpracování územně plánovací dokumentace, lesní hospodářské plány a vodohospodářské a jiné dokumenty ochrany a obnovy krajiny.

Vymezení a hodnocení lokálního ÚSES je v kompetenci obecních úřadů obcí s rozšířenou

působností s výjimkou území NP a CHKO, kde tuto činnost zajišťují správy. K vymezení a hodnocení regionálního ÚSES jsou příslušné krajské úřady, na území CHKO a NP správy. Vymezení a hodnocení nadregionálního ÚSES provádí Ministerstvo životního prostředí. AOPK ČR spravuje a archivuje dokumentace nadregionálního ÚSES, zpracovává dokumentace jednotlivých nadregionálních biocenter, vytváří strukturu informačního systému ÚSES a je poradním a konzultačním orgánem v této oblasti.

Realizace ÚSES jsou v České republice financovány z několika zdrojů. Hlavními programy na podporu realizací ÚSES jsou Program péče o krajinu a program revitalizace říčních systémů. K významným nástrojům pro realizaci skladebných částí ÚSES patří také komplexní pozemkové úpravy. V současné době ale neexistuje centrální a hlavně přesná evidence vynaložených prostředků na realizace ÚSES, evidence realizovaných projektů a ani nástroje na monitoring.

Současný stav Územního systému ekologické stability v České republice dokumentuje následující obrázek.

Zdroj: Geoportál CENIA

Ochrana významných krajinných prvků

Významný krajinný prvek (VKP) je (podle § 3, odst. 1, písm. *b* zákona o ochraně přírody a krajiny) ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotná část krajiny utvářející její typický vzhled nebo přispívající k udržení její stability.

Za VKP se ze zákona prohlašují veškeré lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Registrovaným VKP se pak může stát rovněž jiná část krajiny, zejména mokřad, stepní trávník, remíz, mez, trvalá travní plocha, naleziště nerostů a zkamenělin, umělý i přirozený skalní útvar, výchoz či odkryv nebo i cenná plocha porostů v sídelním útvaru, kterou může být i historická zahrada nebo park.

Nejvíce problémů, stejně jako v minulých letech, je zaznamenáno u VKP vodní tok, údolní niva a rybník. Příčinou je zejména nízká úroveň, popř. absence udržitelného způsobu hospodaření na území VKP, které způsobují zejména legislativní nejasnosti týkající se přesného definování těchto krajinných prvků (zejména vymezení pojmu ekologicko stabilizační funkce a stanovení případného standardu).

Ochrana dřevin rostoucích mimo les

Dřeviny rostoucí mimo les jsou obecně chráněny podle § 7 zákona o ochraně přírody a krajiny, podle kterého je zakázáno dřeviny ničit nebo poškozovat. Povolování kácení dřevin na úrovni obecních úřadů pak probíhá podle § 8 uvedeného zákona. Významné stromy, jejich skupiny a stromořadí je možno registrovat jako významné krajinné prvky. Nejpřísnější formou ochrany dřevin je jejich vyhlášení v kategorii památných stromů příslušnými orgány ochrany přírody.

Hlavní hrozbou pro dřeviny rostoucí mimo les je stavební činnost, při které často dochází ke kácení těchto dřevin bez povolení, případně s nerespektováním takového povolení.

K 31. 12. 2005 je v ústředním seznamu uvedeno 5 500 záznamů, z toho soliterních stromů je 3 479, skupin od 2 do 5 jedinců je 645 s celkovým počtem 1717 stromů. Skupin, které čítají nad 5 jedinců je celkem 298 s celkovým počtem více než 17 690 stromů (u 5 z nich není uveden počet stromů). Naplňování ústředního seznamu není ještě dokončeno. V roce 2005 bylo nově zaevidováno 162 položek databáze památných stromů, ale zároveň bylo 46 položek památných stromů z ústředního seznamu vyjmuty.

Šíření nepůvodních rostlinných a živočišných druhů

Šíření invazních druhů rostlin a živočichů se pro ochranu přírody stává jedním z nejaktuálnějších problémů. Za invazní se považují takové druhy, které jsou v daném území nepůvodní, byly introdukovány člověkem (ať již úmyslně nebo byly zavlčeny náhodně), intenzivně se šíří a jejich šíření má negativní dopady na biologickou rozmanitost přírodních společenstev, případně způsobuje i ekonomické ztráty. Značná část invazních druhů byla v minulosti do ČR introdukována úmyslně za účelem hospodářské produkce nebo jiného využití (často jako okrasné rostliny) a postupně došlo k úniku těchto druhů z chovů nebo kultur nebo k jejich přímému vysazení do přírody. Po překonání prvotní fáze přizpůsobování se místním podmínkám se začaly nekontrolovatelně šířit do svého okolí a díky vysoké konkurenceschopnosti, rozmnožovací produktivitě, rychlému růstu, schopnosti dobře se přizpůsobovat podmínkám prostředí a regenerovat se po poškození jsou významným konkurentem pro řadu původních rostlin a

živočichů ČR. Zároveň, protože se jedná o druhy v našich podmínkách poměrně nové, nedošlo k vyselektování specifických škůdců, chorob ani jedinců schopných jim konkurovat. Jejich šíření je doprovázeno znehodnocováním stanovišť, snižováním jejich přírodní hodnoty a poklesem množství druhů.

Likvidace porostů invazních druhů rostlin je v současné době běžně používaným managementovým opatřením. Největší pozornost je zaměřována na bolševník velkolepý (*Heracleum mantegazzianum*), křídlatky (*Reynoutria* sp.), a netýkavku žláznatou (*Impatiens glandulifera*). Ve vybraných zvláště chráněných územích i na nepůvodní druhy dřevin: V oblasti živočišných invazí spočívá hlavní riziko v přenosu nebezpečných chorob (zejména v případě nepůvodních druhů raků šířících tzv. račí mor - plísňové onemocnění *Amphanomyces astaci*, které je jednou z významných příčin vymírání našich původních druhů raků). Pozornost je věnována výzkumu vlivů nejvýznamnějších invazních druhů - norka amerického (*Mustela vison*) a nepůvodních druhů raků na populace původních druhů. V poslední době se na území ČR začíná také hojně rozšiřovat želva nádherná (*Trachemys scripta elegans*), která je do volné přírody hojně vypouštěna chovateli. Managementová opatření zaměřená na potlačení nepůvodních druhů živočichů se doposud zavádějí výjimečně, zejména z důvodu obtížné realizovatelnosti a nedostatků ve stávající právní úpravě (možnost odlovu nejproblematičtějších invazních živočichů, zejména norka amerického je dle zákona o myslivosti omezena pouze na úzký okruh osob – mysliveckou stráž a hospodáře).

V průběhu roku 2005 pokračovalo zpracování výzkumného projektu VaV (VaV/SM/6/37/04) „Nepůvodní druhy ve fauně a flóře České republiky: vyhodnocení stavu, prognóza vývoje se zvláštním zřetelem na možná rizika dopadu dlouhodobých změn na biodiverzitu, výzkum a definování strategie managementu (ve zvláště chráněných územích, lokalitách systému NATURA a volné krajiny)“, jehož cílem je podání komplexního přehledu v této oblasti. Projekt bude dokončen v r. 2006.

Zvláštní ochrana přírody

Územní ochrana je zakotvena v zákoně o ochraně přírody a krajiny, a jeho prováděcí vyhlášce č. 395/1992 Sb. Ze zákona lze za zvláště chráněná území vyhlásit území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná, přičemž se stanoví podmínky jejich ochrany.

V České republice se rozdělují dvě úrovně zvláště chráněných území. Jedná se o „velkoplošná“ zvláště chráněná území a „maloplošná“ zvláště chráněná území.

Velkoplošná zvláště chráněná území

Do kategorie velkoplošných chráněných území patří národní parky (NP) a chráněné krajinné oblasti (CHKO), jejichž souhrnný přehled uvádí následující tabulka. Oproti loňskému roku se počet CHKO zvýšil o jednu oblast – CHKO Český les, která byla vyhlášena 1.8.2005.

Souhrnný přehled velkoplošných zvláště chráněných území v ČR k 31.12. 2005

	NP	CHKO	Celkem
Počet	4	25	29
Výměra (km ²)	1 195,5	10 898,2	12 093,7
% rozlohy ČR	1,52	13,82	15,34

Zdroj: AOPK ČR

Maloplošná zvláště chráněná území

Maloplošná chráněná území v ČR zahrnují čtyři kategorie: národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace a přírodní památka. Správu národních přírodních rezervací a národních přírodních památek (mimo území NP a vojenských újezdů) vykonávají ve své kompetenci správy CHKO. Národní přírodní rezervace a národní přírodní památky vyhláší Ministerstvo životního prostředí, přírodní rezervace a přírodní památky vyhláší vyhláškou krajské úřady, správy CHKO, správy NP nebo statutární města.

Národní přírodní rezervace (NPR) jsou území určená k ochraně přirozených a přírodě blízkých ekosystémů nebo jejich souborů, významných a jedinečných v celostátním nebo mezinárodním měřítku. Jejich celkový počet je 111, celková výměra 28,1 km². Vysoké nároky na kvalitu jsou také příčinou, proč se jejich celkový počet příliš nemění. Ke změnám však dochází v důsledku revize právních předpisů, jimiž byla jejich ochrana zřízena.

Národní přírodní památky (NPP) jsou určeny k ochraně unikátních geologicko-geomorfologických útvarů a jevů, nalezišť vzácně se vyskytujících přírodnin (hornin, minerálů, paleontologických dokladů), stanovišť vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů nebo úseků přírody s významnými doklady tvořivé lidské činnosti. V této kategorii je chráněno 104 ploch o celkové výměře 2,79 km². Ani tato kategorie nevykazuje v průběhu let velký nárůst.

Přírodní rezervace (PR) jsou území s přírodními nebo málo narušenými ekosystémy, typickými pro určitou geografickou oblast; jejich význam je regionální. Tak jako ostatní ZCHÚ výrazně přispívají k ekologické stabilitě krajiny.

Přírodní památky (PP) jako významově nejnižší kategorie jsou svým charakterem obdobou NPP a to s regionálním významem.

Čísla uvedená v následující tabulce pro PR a PP odpovídají údajům, zaznamenaným k 31. 12. 2005 v Ústředním seznamu ochrany přírody.

	NPR		NPP		PR		PP		Celkem	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Počet	110	111	103	104	772	775	1 189	1 191	2 174	2 181
Výměra (v km²)	28,0	28,1	2,7	2,8	36,0	36,3	27,2	27,3	93,4	94,5
% rozlohy ČR	0,35	0,36	0,03	0,04	0,46	0,46	0,34	0,35	1,19	1,21

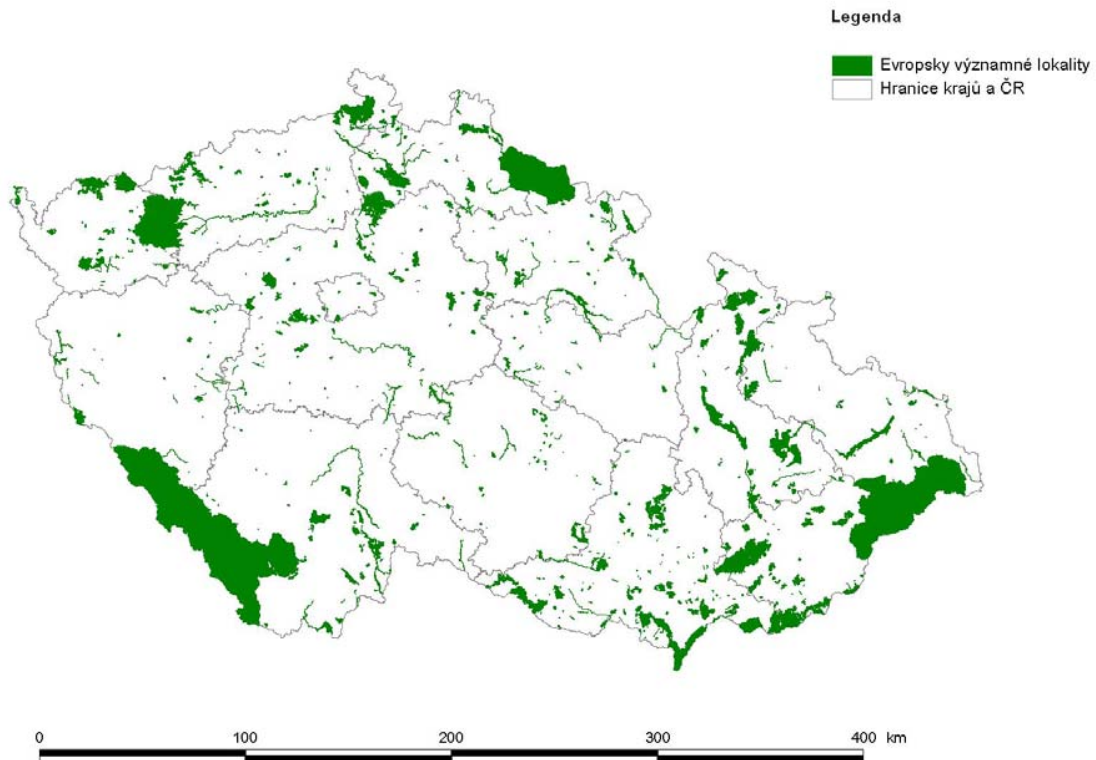
Jak je z tabulky vidět, počet maloplošných zvláště chráněných území v ČR se v roce 2005 oproti roku 2004 ve všech kategoriích mírně zvýšil, celkově pak o 7 nově vyhlášených území.

Zdroj: AOPK

Významnou roli v územní ochraně, především v ochraně krajinného rázu, splňují **přírodní parky** (obecně chráněná území podle zákona č.114/1992 Sb.). Přírodní parky zřizují krajské úřady vyhláškou, kterou omezují činnosti, jež by mohly vést k rušení, poškození nebo k zničení dochovaného stavu území, cenného pro svůj krajinný ráz a soustředěné estetické a přírodní hodnoty. V minulosti se zřizovaly tzv. klidové oblasti, které sloužily pro omezení negativních vlivů na rekreační využívání těchto oblastí. Z klidových oblastí se automaticky staly přírodní parky.

Natura 2000 (www.natura2000.cz)

Natura 2000 je soustava chráněných území, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy EU. Vytvoření soustavy Natura 2000 ukládají dva nejdůležitější právní předpisy EU na ochranu přírody: směrnice 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků („směrnice o ptácích“) a směrnice 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin („směrnice o stanovištích“). Požadavky obou směrnic byly začleněny do zákona o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 218/2004 Sb. Podle směrnice o ptácích jsou vyhlášovány ptačí oblasti a podle směrnice o stanovištích evropsky významné lokality. Dosud bylo vládou schváleno 38 ptačích oblastí. Dále byl nařízením vlády schválen a předán Evropské komisi Národní seznam evropsky významných lokalit, v němž je zařazeno 863 evropsky významných lokalit. Ta ve spolupráci s ČR a dalšími členskými státy sestaví tzv. evropský seznam, který bude konečnou dohodou o tom, jaká evropsky významná území bude stát povinen v rámci soustavy Natura 2000 chránit. Lokality zařazené do evropského seznamu je ČR povinna do šesti let od jeho schválení Radou EU vyhlásit za zvláště chráněná území či je chránit smluvně. Teprve vyhlášením či uzavřením smlouvy se území z evropského seznamu stanou součástí soustavy Natura 2000, která zahrnuje i ptačí oblasti podle směrnice o ptácích.

© AOPK ČR, 2006

Ptačí oblasti

Ve druhé polovině roku 2004 a začátkem roku 2005 byly v České republice vymezeny (termín v zákoně) v souladu s požadavky směrnice 79/409/EHS ptačí oblasti (PO). Ze 41 navržených ptačích oblastí jich vláda schválila 38, v jednom případě bylo vymezení zřízení zamítnuto (PO Heřmanský stav-Odra-Poolší) a ve dvou případech odloženo (PO Dehtář a PO Českobudějovické rybníky).

Podle zákona o ochraně přírody a krajiny se na ptačí oblasti vztahuje režim obecné ochrany, nejsou tedy kategorií zvláště chráněných území a nejsou pro ně v zákoně stanoveny žádné základní ochranné podmínky. Zřizují se nařízením vlády, ve kterém je možno pro účely zajištění cíle ochrany stanovit činnosti vázané na souhlas orgánu ochrany přírody (ochranné podmínky). Ochranné podmínky mají přímou vazbu na zabezpečení ochrany biotopů významných pro druhy, které jsou předmětem ochrany ptačích oblastí, a dále na zajištění klidu jedinců dotčených druhů v průběhu hnízdního období (popř. shromažďování či zimování). Při formulaci ochranných podmínek byl zohledněn stávající stupeň ochrany území, aby nedocházelo k duplicitě ochranných opatření.

Na základě zmocnění v zákoně o ochraně přírody a krajiny MŽP v případě potřeby zajišťuje zpracování souhrnů doporučených opatření pro ptačí oblasti k zajištění příznivého stavu populací ptačích druhů, které jsou předmětem ochrany, z hlediska jejich ochrany. U ptačích oblastí, které jsou v překryvu s velkoplošnými ZCHÚ, budou souhrny doporučených opatření zpracovány do plánů péče o tato území. U ostatních ptačích oblastí budou postupně vznikat souhrny doporučených opatření jako samostatné dokumenty zveřejňované ve Věstníku MŽP.

Evropsky významné lokality

V roce 2005 bylo zahájeno hodnocení dostatečnosti národních seznamů evropsky významných lokalit nových členských států EU. Evropskou komisí pro jednotlivé typy přírodních stanovišť a druhů z příloh I a II směrnice o stanovištích. Evropská komise hodnotí dostatečnost národních seznamů jednotlivých členských států na tzv. biogeografických seminářích. Česká republika spadá do dvou biogeografických oblastí – panonské (4 % rozlohy ČR) a kontinentální (96 % rozlohy ČR).

Pro panonskou biogeografickou oblast se seminář konal dne 26. - 27. září 2005 v maďarském Sarródu. Z výsledků semináře vyplynulo, že Česká republika bude muset národní seznam evropsky významných lokalit mírně doplnit. Doplnění národního seznamu pro panonskou biogeografickou oblast podle závěrů ze semináře bude probíhat v roce 2006, aby bylo možné ověření lokalit v terénu během vegetační sezóny. Poté budou nově doplněné lokality a stávající lokality se změněnými předměty ochrany projednány s dotčenými vlastníky a v meziresortním řízení. Národní seznam pak bude doplněn novelou nařízení vlády č. 132/2005 v období 2006/2007. Celý proces bude obdobně probíhat i pro kontinentální biogeografickou oblast.

Statistika evropsky významných lokalit a ptačích oblastí v ČR

	ČR	Kontinentální oblast	Panonská oblast
Rozloha (ha)	7886739	7546285	340454
Počet Evropsky významných lokalit (EVL)	863	768	108
Rozloha všech EVL (ha)	724412	693220	31180
Zastoupení EVL (%)	9,2	9,2	9,2
Počet ptačích oblastí	38	31	8
Rozloha ptačích oblastí (ha)	693622	657764	3585

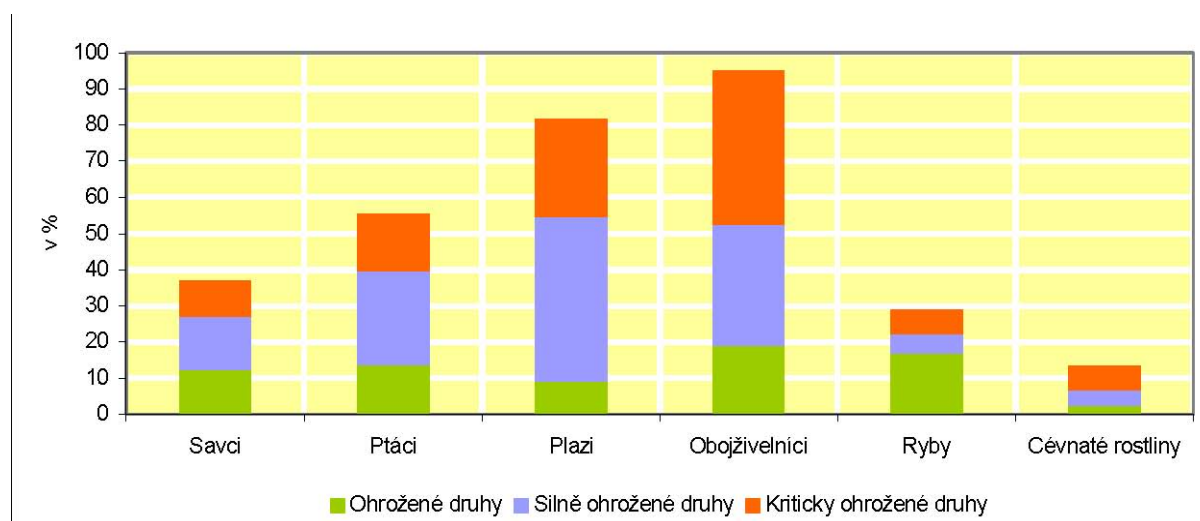
Zastoupení ptačích oblastí (%)	8,8	8,7	10,5
Zastoupení lokalit Natury 2000 (EVL + ptačí oblasti) (%)	13,3	13,2	15,2
Zastoupení EVL mimo ZCHÚ (%)	3,03	2,83	7,47
Zastoupení ptačích oblastí mimo ZCHÚ (%)	3,2	3,1	7,0

Zdroj: AOPK

Zvláště chráněné druhy živočichů a rostlin

V roce 2005 byl připraven návrh novelizace seznamů zvláště chráněných druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin vyplývající z nutnosti plného dokončení transpozice směrnic ES (ochrana druhů přílohy IV směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin). Současně pokračovaly práce na celkové revizi a aktualizaci seznamů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů zohledňující změny ve stupni jejich ohrožení, ke kterým došlo od roku 1992, kdy vznikl dosud platný seznam zvláště chráněných druhů. Součástí prováděné analýzy jsou rovněž taxony, které současná vyhláška č.395/1992 Sb. neuvádí, jako jsou mechorosty nebo lišejníky. Cílem revize a aktualizace seznamů je postihnout aktuální tendence vývoje populací ohrožených druhů a zajistit odpovídající stupeň jejich ochrany.

Podíl ohrožených druhů z celkového počtu známých druhů dle současně platného červeného seznamu

Zdroj: MŽP

Z grafu je zřejmé, že počet druhů v různém stupni ohrožení v ČR je dosti vysoký. V posledních letech se významným podílem na neutěšeném stavu zvláště chráněných druhů velkých šelem a dravců kromě ztráty biotopů podílí rovněž činnost pytláků a líčení otrávených návnad (nálezy usmrcených orlů mořských a dalších druhů ptáků).

Specifickým nástrojem péče o zvláště chráněné druhy jsou záchranné programy (§ 52 zákona o ochraně přírody a krajiny). Ty jsou v souladu se zásadami IUCN (Světový svaz ochrany přírody) v současnosti chápány jako komplexní soubory opatření zaměřené na záchranu druhů a management jejich populací. V současné době jsou Ministerstvem životního prostředí schválené a dosud platné (realizované) dva záchranné programy pro kriticky ohrožené druhy živočichů (perlorodka říční a tetřeva hlušce) a dva programy pro kriticky ohrožené druhy

rostlin (matiznu bahenní a rdest dlouholistý).

Ke konci roku 2005 připravila AOPK ČR návrhy dalších záchranných programů pro následující druhy živočichů: sysla obecného, dropa velkého a ohrožené druhy motýlů (hnědáka osikového, hnědáka chrastavcového a jasoně dymnivkového), jako záchranné programy v užším smyslu slova a dále tzv. programy péče (managementové plány) pro vydrů říční, velké šelmy (rysa ostrovida, vlka obecného a medvěda hnědého) a bobra evropského. Záchranné programy pro plavín štítnatý a hořec jarní připravované v roce 2005 budou postupně dokončeny a předloženy MŽP. V průběhu roku 2006 by mělo dojít k předložení navržených záchranných programů MŽP ke schválení a zahájení jejich realizace.

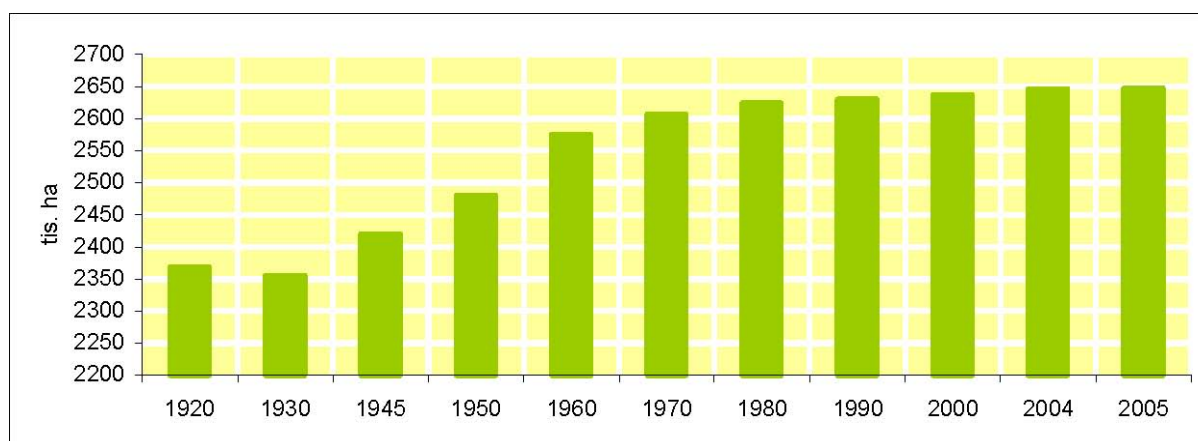
V roce 2005 byla zahájena příprava rozsáhlého systému sledování a hodnocení stavu typů evropských stanovišť a evropsky významných druhů z hlediska jejich ochrany (monitoring). Nastavení a zajištění hodnocení stavu z hlediska ochrany provádí Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, pověřená tímto úkolem Ministerstvem životního prostředí. Hlavní úsilí je zaměřeno na metodicky jednotné sledování stavu a trendů u evropsky významných přírodních fenoménů uvedených v přílohách směrnic 92/43/EHS a 79/409/EHS. Povinnosti týkající se sledování stavu biotopů a druhů uvedené výše jmenovanými směrnicemi byly do právního řádu České republiky zakotveny ustanovením § 45f zákona o ochraně přírody a krajiny. Sledovány budou kromě evropsky významných fenoménů také nejohroženější druhy a

Les

Vývoj výměr lesní půdy

Výměra lesní půdy dosáhla v roce 2005 výše 2 647 tis. ha a oproti roku 2004 stoupla přibližně o 1 679 ha. Mírný nárůst výměry lesní půdy lze předpokládat i v dalších letech.

Vývoj výměry lesní půdy v období 1920 – 2005

Zdroj: ČÚZK

Plocha porostní půdy se v roce 2005 oproti roku 2004 zvýšila o 27 tis. ha, tj. z 2 564 261 ha na 2 590 903 ha. Lesnatost (výměra porostní půdy) tedy dosáhla v ČR v tomto roce 32,8 % výměry. Nejlesnatějšími kraji jsou: Liberecký (42,7 %), Karlovarský (42,1 %) a Zlínský (38,9 %). Naproti tomu opět nejnižší lesnatost mají kraje – Hl. město Praha (9,5 %), Středočeský (27,2 %) a Jihomoravský (27,4 %).

Významným pozitivním jevem je zalesňování pro zemědělství nevhodné půdy, které je od roku 2004 financováno z Operačního programu „Rozvoj venkova a multifunkční

zemědělství“ ze strukturálních fondů EU v rámci opatření 1.3 – Lesní hospodářství. Dotace je poskytována ve 3 formách - na založení lesního porostu, na péči o lesní porost po dobu 5 let počínaje rokem zalesnění a jako náhrada za ukončení zemědělské výroby na zalesněném zemědělském pozemku, a to po dobu 20 let počínaje rokem zalesnění.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Plocha	493	908	1 091	1 203	940	570	658

Zdroj: MZe

Členění lesů podle jejich funkčního využívání

V poslední době trvale stoupá význam funkcí veřejně prospěšných, což vyjadřuje i vývoj zařazení lesů do jednotlivých kategorií, kterými jsou lesy hospodářské, ochranné a zvláštního určení. Tento trend zřejmě bude i nadále pokračovat.

Vývoj zařazení lesů do kategorií v letech 1980 – 2005

	Kategorie lesa (%)		
	Lesy hospodářské	Lesy ochranné	Lesy zvláštního určení a)
1980	78,2	4,0	17,8
1990	58,4	2,5	39,1
2000	76,7	3,5	19,8
2004	75,3	3,1	21,6
2005	76,1	2,9	21,0

^{a)} do roku 1996 byly do lesů zvláštního určení zařazovány i lesy postižované imisemi. Po tomto roce byly tyto lesy zařazeny do kategorií podle jejich převažující funkce.

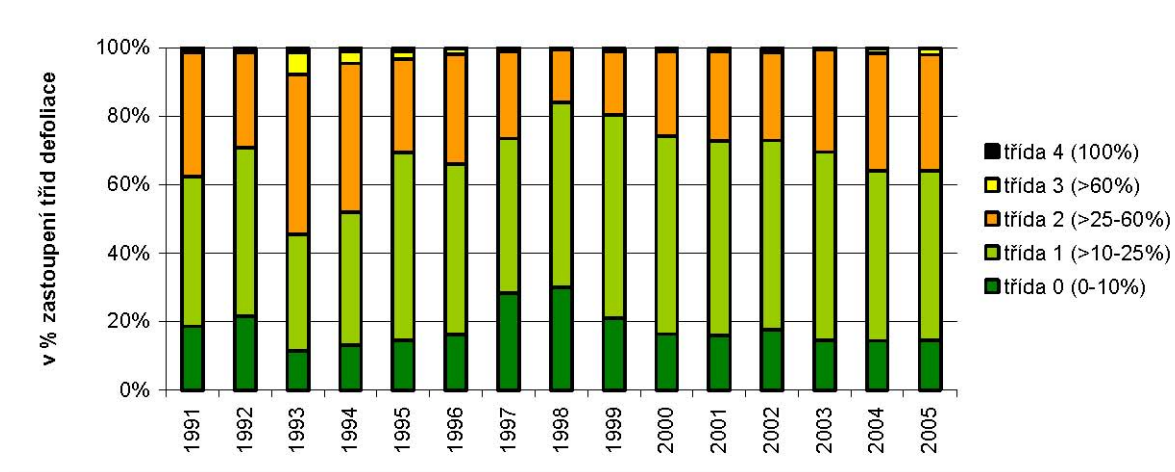
Zdroj: ÚHÚL

Zdravotní stav lesa

Na program Evropské hospodářské komise při OSN zkráceně označovaného jako ICP Forests navazuje od roku 2004 nový projekt evropské spolupráce „Forest Focus“ vyplývající z nařízení č. 2152/2003 Evropského parlamentu a Rady ze dne 17.12. 2003 týkající se monitoringu lesů a environmentálních vlivů v lesních společenstvích. V současné době se pravidelné šetření stavu lesa v systematické síti tohoto programu v České republice provádí na monitorovacích plochách základní sítě 16 × 16 km a vybraných plochách ze sítě 8 × 8 km v celkovém počtu 306 ploch. Na každé monitorovací ploše jsou zjišťovány základní stanovištní a porostní charakteristiky. V pravidelných intervalech (1–5 let) se provádí následující odborná šetření: hodnocení stavu koruny (defoliace, barevné změny aj.), zjišťování sociálního postavení, měření dendrometrických parametrů a fytocenologické snímkování. V nepravidelných intervalech se jako doplňující šetření provádí listové, letokruhové a půdní analýzy.

Jedním z nejdůležitějších parametrů sledovaných při monitorování stavu lesa je defoliace (odlistění), která je způsobena především vlivem nepříznivých změn prostředí lesních ekosystémů, jako důsledku dlouhodobého a nadměrného znečištění ovzduší různými škodlivinami. Defoliace se hodnotí v procentech s přesností na 5 % a je členěna podle 5 tříd defoliace.

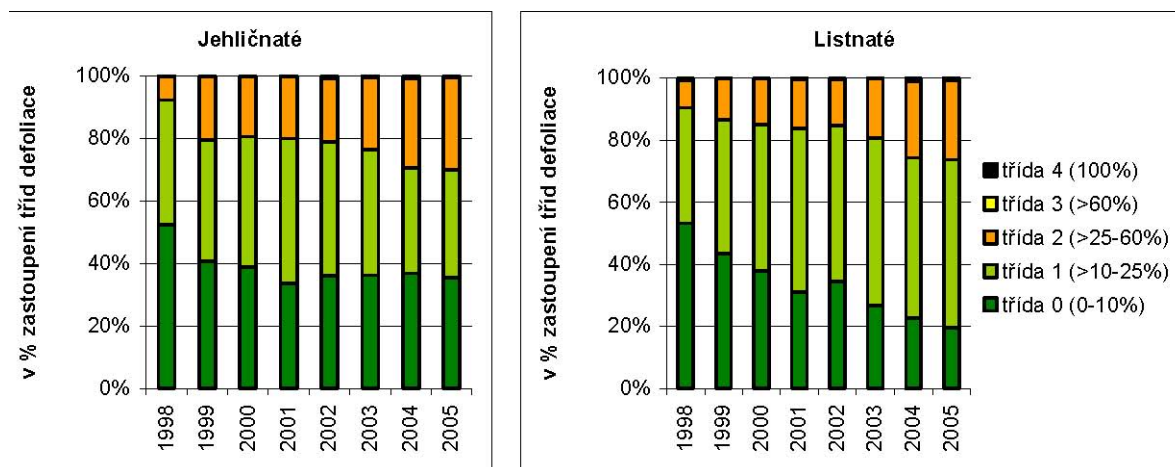
Defoliace listnatých stromů – porosty 60 let a více (interval 1986 – 2005)

Zdroj:
VÚLHM

U hlavních listnatých druhů (*Quercus* sp. a *Fagus sylvatica*) obou věkových kategorií nedošlo v porovnání s minulým rokem k žádným výrazným změnám. Zastoupení stromů s defoliací větší než 25 % (třída 2–4) je u porostů dubu starších než 59 let stále velmi vysoké.

Defoliace jehličnatých a listnatých stromů – porosty mladší 60ti let (interval 1986 – 2005)

Zdroj: VÚLHM

Lesy ve zvláště chráněných územích

Vzhledem k trvalé snaze udržet stav lesnatosti území ČR ve stabilní rovnováze, zejména ve zvláště chráněných územích, se řádový údaj o lesnatosti v zásadě dlouhodobě nemění. Vedle toho se ovšem zvyšuje míra a intenzita soustavné péče o les v ZCHÚ, o vylepšování dřevinné skladby směrem k přírodě blízkému lesu, k přirozenému lesu až k pralesu, s ohledem na cíle a předmět ochrany jednotlivých zvláště chráněných území.

Lesnatost zvláště chráněných území

Kategorie	V-ZCHÚ		M-ZCHÚ			
	NP	CHKO	NPR	PR	NPP	PP
Počet	4	25	111	775	104	1191
Výměra (tis. ha)	119,5	1089,8	28,1	36,3	2,8	27,2
% rozlohy ČR	1,52	13,82	0,36	0,46	0,04	0,35
Výměra LP (tis. ha)	104,0	588,5	23,0	16,0	1,6	19,0
Lesnatost (%)	87	54	82	44	59	70

Zdroj: AOPK

V případě zpomalení či dokonce odložení předkládaného koncepčního dokumentu může dojít k následujícím negativním jevům v oblasti ochrany životního prostředí:

- snížení předpokládaných veřejných podpor na přípravu a realizaci potřebných opatření, zejména v oblasti turistického ruchu, územního plánování a renovace panelových sídlišť;
- nedostatek prostředků pro obnovu a péči kulturních a přírodních památek;
- větší živelnost územního rozvoje obcí;
- žádná nebo nedostatečná renovace panelových sídlišť, další postupné snižování atraktivity bydlení a s tím související nárůst poptávky na výstavbu nové obytné zástavby (zábory půdy, zrychlený odtok vody, vyšší nároky na dopravní infrastrukturu, vyšší surovinová náročnost);
- zpomalení zlepšování kvality vodních ekosystémů;
- nedostatečné nedostatečná podpora rozvoje cestovního ruchu.

Do doby než dojde alespoň k výraznému odstranění nejvýznamnějších problémů řešené problematiky s významnými dopady na životní prostředí, nelze očekávat, že se lze obejít bez významné podpory požadovaných směrů vývoje. Předkládaný Integrovaný operační plán navrhuje postupy, které by měly zamezit, případně minimalizovat uvedené negativní jevy.

3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.

S ohledem na zaměření předkládaného Integrovaného operačního programu lze předpokládat, že mohou být ovlivněny všechny složky životního prostředí. Popis potenciálně ovlivněných charakteristik životního prostředí byl uveden v předchozí kapitole č. 2.

4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů.

Natura 2000 vývoj a stav v EU a v ČR

Natura 2000 je celistvá soustava chráněných území evropského významu. Jejím účelem je ochrana nejvíce ohrožených druhů planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a tzv. přírodních stanovišť na území Evropské unie. Povinnost vytvoření této soustavy na území ČR vyplývá ze směrnice Rady 79/409/EHS z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (zkráceně směrnice o ptácích) a směrnice Rady 92/43/EHS z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (zkráceně směrnice o stanovištích). Území, vyhlášená na základě obou směrnic, tj. evropsky významné lokality a ptačí oblasti, spolu vytvářejí soustavu Natura 2000.

Na základě těchto dvou směrnic došlo k vymezení tzv. ptačích oblastí (PO) a evropsky významných lokalit (EVL).

Ptačích oblastí, vymezených na základě směrnice o ptácích, je v rámci České republiky celkem 41 oblastí a jsou vyhlášovány vyhláškami.

Evropsky významné lokality, vymezené na základě směrnice o stanovištích, jsou připraveny v podobě návrhu národního seznamu, který stanovila vláda nařízením č. 132/2005, Sb.. Dne 22.12.2004 byl schválen tento seznam a následně předán k posouzení a schválení Evropské komisi. V současné době platí pro všechny navržené lokality předběžná ochrana evropsky významných lokalit podle § 45, písmeno b zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění. Tyto lokality také požívají předběžnou ochranu a v plném rozsahu pro ně musí být prováděno hodnocení důsledků koncepcí a záměrů. Lokality, které budou zařazeny do evropského seznamu, a sporné lokality oznámí Ministerstvo životního prostředí ve Sbírce zákonů formou sdělení. Následně do 6 let musí být všechny tyto lokality, pokud nebudou chráněny smluvně, vyhlášeny za zvláště chráněná území.

Legislativní rámec hodnocení

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti se provádí na základě novelizace zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“), kterou byly do našeho právního řádu implementovaly dvě významné směrnice Evropských společenství, směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků, a směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení

jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany (výjimkou tvoří programy péče zpracované orgánem ochrany přírody pro tato území a v lesních územích hospodářské programy nebo lesní hospodářské osnovy). Při hodnocení důsledků koncepcí a záměrů se postupuje podle zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb. v pozdějších zněních), pokud zákon nestanoví jiný postup.

Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit výše uvedený záměr, je povinen svůj návrh předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. Orgán ochrany přírody vydá stanovisko do 15 dnů ode dne doručení žádosti. Tímto stanoviskem není dotčeno zjišťovací řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem významný vliv nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení (pokud zákon neupravuje postup jinak, postupuje se podle zákona č. 100/2001 Sb.). Nelze-li vyloučit negativní vliv koncepce nebo záměru na takové území, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyloučit nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit. Výše uvedené posouzení mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace podle § 45 písmeno i odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, kterou uděluje Ministerstvo životního prostředí.

Orgán, který je příslušný ke schválení výše uvedené koncepce nebo záměru, jej může schválit, jen pokud na základě stanoviska podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, taková koncepce nebo záměr nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, anebo za dále uvedených podmínek.

Pokud hodnocení prokáže negativní vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast a neexistuje variantní řešení s menším negativním vlivem nebo bez něj, lze navrženou koncepci nebo záměr schválit jen z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a za současného uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění ochrany a celistvosti území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Kompenzační opatření stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu příslušného ke schválení koncepce nebo záměru. Ministerstvo životního prostředí o uložení a provedení kompenzačních opatření informuje Komisi. Jde-li o negativní vliv na lokalitu s prioritními typy stanovišť nebo prioritními druhy, lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen tehdy, vydala-li k zamýšlené koncepci nebo záměru stanovisko Komise. Ministerstvo životního prostředí v tom případě na základě dožádání příslušného orgánu požádá Komisi o stanovisko.

Důležité pojmy a definice

EVL Evropsky významná lokalita - ve smyslu směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je lokalita, jenž byla vymezena za účelem ochrany typů přírodních stanovišť a druhů živočichů a rostlin, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních oblastí ochrany (jsou uvedeny v příloze I (stanoviště) a II (druhy živočichů a rostlin) směrnice.

Národní seznam je seznam lokalit vyžadujících zvláštní územní ochranu a splňující zákonem dané podmínky, které byly zařazeny do seznamu lokalit nacházejících se na území České republiky vybraných na základě kritérií stanovených právními předpisy Evropských společenství a vyžadujících územní ochranu.

Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit.

PO Ptačí oblast - ve smyslu směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků jsou území vybraná z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků které se vyskytují na území České republiky a jsou stanoveny v přílohách této směrnice.

Prioritní druh, stanoviště jsou ty typy evropských stanovišť nebo evropsky významné druhy, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost a které jsou stanovené jako prioritní v přílohách směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Sporná lokalita je lokalita, která splňuje podmínky pro zařazení do národního seznamu, ale nebyla tam zařazena a vyskytuje se na ní prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh a o jejímž zařazení do evropského seznamu se s Evropskou komisí (dále jen "Komise") jedná, a to až do doby, kdy se o zařazení nebo nezařazení lokality dohodne Česká republika s Komisí nebo do rozhodnutí Rady Evropské unie.

Stav druhu z hlediska ochrany je považován za příznivý, jestliže údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště a přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen a existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací.

Stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany se považuje za příznivý, pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují a specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat a stav jeho typických druhů z hlediska ochrany je příznivý.

Priority a cíle soustavy Natura 2000

Jako základní dokumenty pro stanovení priorit a cílů soustavy Natura 2000 byly využity metodické materiály Evropské komise a normy EU.

ČR se jako členský stát EU zavázal přijmout opatření nezbytná k tomu, aby populace druhů v zájmu společenství byly zachovány na úrovni nebo přivedeny na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou brát v úvahu hospodářské požadavky a požadavky rekreace.

ČR se jako členský stát EU zavázal přijmout vhodná opatření pro vyloučení znečišťování nebo poškozování stanovišť nebo jakýchkoliv rušivých zásahů negativně ovlivňujících ptáky, přírodní stanoviště a volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny.

ČR jako členský stát musí rovněž usilovat o vyloučení znečišťování nebo poškozování přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin mimo chráněné oblasti.

V souladu s závazky České Republiky a v souladu s čl. 2 Směrnice o stanovištích (92/43/EHS) a čl. 2 a 4 Směrnice o ptácích (79/409/EHS) lze priority a cíle soustavy Natura 2000 pro potřeby hodnocení koncepce definovat následně:

- Přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím zachování a ochrany přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin na území Evropské unie.
- Ochrana nejvíce ohrožených druhů rostlin, živočichů a přírodních stanovišť v rámci Evropské unie.
- Zachování, popřípadě zlepšení celkového stavu nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů v zájmu společenství.
- Sladění zájmů ochrany přírody s šetrným hospodařením v příslušných lokalitách, tj. přijímaná opatření musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky a regionální a místní charakteristiky.
- Začlenění cenných přírodních lokalit v České republice do celoevropského přírodního dědictví.

Jako základní cíl soustavy Natura 2000 bylo stanoveno zachování celistvosti (integrity) lokalit, zachování a udržení dobrého stavu z hlediska ochrany ptáků, přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které jsou předmětem ochrany v ptačích oblastech a navržených evropsky významných lokalitách na území státu.

Hodnocení vlivů opatření na soustavu Natura 2000

Pro zjištění, zda koncepce může při realizaci mít významné vlivy na evropsky významné lokality a ptačí oblasti, bylo provedeno hodnocení navržených opatření a podopatření koncepce vzhledem k prioritám a cílům stanovených pro soustavu Natura 2000.

Posouzení tedy určuje, zda a jakým způsobem realizace koncepce přispívá k naplňování priorit a cílů soustavy Natura 2000.

1 Modernizace veřejné správy	opatření nesou běžná rizika aktivit popsaného typu bez zjevného vlivu na přírodní prostředí a na předměty ochrany lokalit Natura 2000
1.1 Rozvoj informační společnosti pro veřejnou správu	
výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy	
standardizace informačních a komunikačních	

technologií, technického a programového vybavení ve veřejné správě a poskytovaných informačních službách	
zavádění, rozvoj a propagace služeb informační společnosti vč. elektronické veřejné správy – eGovernment (např. eTax, eHealth, eCulture, eTransport, eLearning, eInclusion, database “best practices” apod.)	
vytváření a integrace registrů veřejné správy	
vytvoření systému sdílení dat ve veřejné správě	
zapojování orgánů veřejné správy k systému sdílení dat	
podpora využívání best practices	
zavedení informačního managementu a podpora znalostních systémů ve veřejné správě	
digitalizace vybraných datových zdrojů	
stabilizace, rozvoj a používání geoinformací a služeb v oblasti GIS na centrální úrovni	
1.2 Zavádění ICT v územní veřejné správě	
výstavba regionálních datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy a přípojných bodů ve vybraných regionech	
zavádění, rozvoj a propagace regionálních a místních služeb informační společnosti vč. elektronické veřejné správy eGovernment a programového a technického vybavení v souladu s centrálně definovanými standardy a projekty, včetně potřebné úpravy navazujících back-office systémů	
zapojování orgánů veřejné správy a veřejných služeb k systému sdílení dat	
zřizování kontaktních míst veřejné správy	
digitalizace vybraných datových zdrojů	
zavedení informačního managementu a podpora znalostních systémů v územní veřejné správě	
stabilizace, rozvoj a používání geoinformací a služeb v oblasti GIS na místní a regionální úrovni	
2 Zajištění kvality a dostupnosti veřejných služeb	opatření nesou běžná rizika aktivit popsaného typu bez zjevného vlivu na přírodní prostředí a na předměty ochrany lokalit Natura 2000
2.1 Infrastruktura pro podporu sociální integrace	
podpora procesu a zavádění jednotného přístupu v transformaci a humanizaci pobytových zařízení sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb	
investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti	
investiční podpora poskytovatelům sociálních služeb, zaměstnavatelům a dalším subjektům při prosazování a realizaci nástrojů sociální ekonomiky	

2.2 Služby v oblasti veřejného zdraví	
modernizace přístrojového vybavení a zvýšení úrovně technického zázemí zdravotnických zařízení (modernizace radiologických, radiodiagnostických a onkologických center, modernizace sítě center jednodenní chirurgie, integrace a modernizace sítě center akutní péče apod.)	
systémová opatření pro prevenci zdravotních rizik obyvatelstva a prevenci sociální exkluze osob znevýhodněných jejich zdravotním stavem nebo věkem (rozvoj koordinovaného národního systému motivace a výchovy obyvatel ke zdravému životnímu stylu a zdravému stárnutí, rozvoj infrastruktury pro primární, sekundární a terciární prevenci poškození zdraví v důsledku úrazů a jiných akutních stavů apod.	
řízení kvality a nákladovosti systému veřejného zdraví (inovativní zařízení pro měření a hodnocení kvality a nákladovosti péče)	
2.3 Služby v oblasti zaměstnanosti	
investiční podpora transformace a posilování služeb zaměstnanosti v ČR, včetně vytvoření nestátních institucí trhu práce (center trhu práce)	
investiční podpora při zřizování a udržení pracovních míst pro osoby, kterým se věnuje zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání (dle zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, § 33, resp. § 120)	
vybudování školicích středisek služeb zaměstnanosti a spolupracujících organizací, vzdělávacích středisek pro klienty služeb zaměstnanosti	
2.4 Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	
modernizace systému krizového managementu s důrazem na civilní a havarijní plánování	
rozvoj monitoringu reálných hrozeb	
podpora výcviku a praktických tréninků, vč. ověřování výsledků vzdělávání, výzkumu a vývoje	
rozvoj operačních středisek IZS a policejních recepcí	
3 Národní podpora územního rozvoje	Nekomentovaná opatření nesou běžná rizika aktivit popsánoho typu bez zjevného vlivu na přírodní prostředí a na předměty ochrany lokalit Natura 2000
3.1 Národní podpora rozvoje cestovního ruchu	
zavedení národního informačního a rezervačního systému	
destinační management na národní a nadregionální úrovni	
podpora tvorby celorepublikových koncepčních materiálů v oblasti cestovního ruchu	

tvorba a informační podpora národních a mezinárodních standardů cestovního ruchu v ubytovacích a stravovacích službách (eventuelně jiných službách) a certifikace kvality služeb	
zavádění doporučených celostátních standardů cestovního ruchu (certifikace –manuály, metodiky)	
podpora marketingu na národní úrovni a tvorby zdrojových databází	
tvorba a propagace kulturního dědictví cestovního ruchu	
podpora tvorby katalogů cestovního ruchu	
3.2 Rozvoj a využití kulturního dědictví	
komplexní obnova a využití kulturních památek ve vlastnictví státu nebo zapsaných na seznamu národních kulturních památek či na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO	respektovat stanoviště a životní podmínky druhů chráněných Směrnicí Rady Evropských společenství o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS) a Směrnicí o stanovištích (92/43/EHS) i národní legislativou (vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.)
komplexní obnova a využití sítí kulturních památek v území s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a ležících na území více NUTS 2	respektovat stanoviště a životní podmínky druhů chráněných Směrnicí Rady Evropských společenství o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS) a Směrnicí o stanovištích (92/43/EHS) i národní legislativou (vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.)
budování a modernizace objektů a jejich vybavení pro uchování, ochranu a další využití národního kulturního dědictví	respektovat stanoviště a životní podmínky druhů chráněných Směrnicí Rady Evropských společenství o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS) a Směrnicí o stanovištích (92/43/EHS) i národní legislativou (vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.)
tvorba nových produktů z oblasti umění a kultury s využitím kulturních památek a historických sídel, zapojení a využití kulturních služeb v oblasti umění a kulturních tradic,	respektovat stanoviště a životní podmínky druhů chráněných Směrnicí Rady Evropských společenství o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS) a Směrnicí o stanovištích (92/43/EHS) i národní legislativou (vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.)
prezentace kulturního bohatství a kulturního průmyslu (tvorba a distribuce kulturních produktů např. v oboru uměleckých řemesel, z oblasti audiovizu nebo umění) s využitím pro cestovní ruch	
3.3 Zlepšení prostředí pro problémová sídliště	
úpravy sídlištního prostoru – např. zeleň, parková úpravy, chodníky, předzahrádky, lavičky, zlepšení životního prostředí	respektovat stanoviště a životní podmínky druhů chráněných Směrnicí Rady Evropských společenství o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS) a Směrnicí o stanovištích (92/43/EHS) i národní legislativou (vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.)
budování či modernizace rekreačních ploch jako součást sídlišť	respektovat stanoviště a životní podmínky druhů chráněných Směrnicí Rady Evropských společenství o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS) a Směrnicí o stanovištích

	(92/43/EHS) i národní legislativou (vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb.)
zlepšení infrastruktury v rámci sídlištních celků	
ekologické a energeticky efektivní sanace panelových domů	
práce na panelovém domě prováděné k odstranění statických poruch nosných konstrukcí a opravy konstrukčních nebo funkčních vad konstrukce domu	
opravy technického vybavení domů	
zajištění nového sociálního bydlení při renovacích stávajících budov vč. řešení problematiky bydlení pro Romy	
3.4 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik	
podpora při zavádění územně-analytických podkladů	respektovat územní a druhovou ochranu včetně soustavy Natura 2000
podpora tvorby a aktualizace územních plánů	respektovat územní a druhovou ochranu včetně soustavy Natura 2000
podpora tvorby plánů a koncepcí pro využití území na lokální a regionální úrovni	respektovat územní a druhovou ochranu včetně soustavy Natura 2000
vytvoření systémů trvalé aktualizace dat a standardizace výstupů z různých zdrojů (zkvalitňování a aktualizace regionálních databází, provádění jednorázových šetření (censů) k doplnění informační základny pro regionální databáze, podpora tvorby nových statistických dat a satelitních účtů)	
4 Technická pomoc	opatření nesou běžná rizika aktivit popsaného typu bez zjevného vlivu na přírodní prostředí a na předměty ochrany lokalit Natura 2000
4.1 Aktivity spojené s řízením IOP	
náklady vzniklé v souvislosti s jednáními monitorovacího výboru IOP a jiných pracovních skupin včetně výdajů za účast odborníků a jiných subjektů na těchto jednáních	
náklady související s přípravou, výběrem, oceněním a sledováním pomoci a operací	
náklady na audity, vnitřní kontrolní systém, kontroly prováděné na místě činností, kontrolu zadávání veřejných zakázek, dohled nad pravidly poskytování veřejné podpory apod.	
náklady na mzdové a jiné výdaje v rámci odměňování zaměstnanců zabezpečujících administrativní podporu programu, pracovníků státní a veřejné správy nebo dalších pracovníků zaměstnaných za účelem realizace úkolů v rámci aktivit technické pomoci	
4.2 Ostatní náklady technické pomoci IOP	
aktivity vyplývající ze spolupráce s Evropskou investiční bankou nebo z jiných forem spolupráce	
zpracování evaluací, statistických materiálů, studií a zejména analýz zaměřených na sledování dopadů realizace programu, průběhu jeho	

realizace, vhodnosti a efektivnosti implementačních struktur a dalších dokumentů, které doplňují základní implementační systém programu	
šíření povědomí o programu, informační kanály, vytváření sítí, pořádání informačních a propagačních akcí, vydávání propagačních materiálů a provádění analýz dopadů těchto akcí a další oblasti intervence zaměřené na partnery a širokou veřejnost vyplývajících z informační strategie IOP	
výměnu zkušeností a šíření příkladů dobré praxe	
instalaci, provoz a propojení počítačových systémů pro řízení, monitorování, kontrolu a hodnocení operací IOP,	
zdokonalování evaluačních metod a výměna informací v této oblasti	
zpracování analýz, podkladových studií a samotná příprava, strategických dokumentů pro období 2014-2020 vč. zpracování modelů dopadů jejich realizace, zpracování ex-ante hodnocení a posouzení vlivů na životní prostředí	
podporu absorpční kapacity projektů	

Komentáře k prioritám z pohledu obecné ochrany přírody a z pohledu soustavy Natura 2000

Prioritní osa 1 – Modernizace veřejné správy

Realizační opatření této priority se svým charakterem nedotýkají zájmů ochrany přírody. Realizace této části koncepce zpravidla spočívá v organizačních a technických opatřeních. Do jistého konfliktu především s ochranou krajinného rázu se mohou dostat podopatření jenž obsahují výstavbu datových sítí (Oblast intervence 1.1 a, 1.2 a). Ovšem pouze tehdy, pokud se touto výstavbou myslí i budování jejich infrastruktury v podobě vysílacích stožárů a staveb podobného charakteru. Ke střetům může v tomto případě dojít i se zájmy obecné ochrany přírody v případě umístění staveb v chráněných lokalitách nebo v jejich blízkosti.

Prioritní osa 2 – Zvýšení kvality a dostupnosti veřejných služeb

Realizační opatření této priority se svým charakterem nedotýkají zájmů ochrany přírody. Realizace této části koncepce zpravidla spočívá v organizačních a technických opatřeních v oblastech sociální integrace, zdravotnictví, zaměstnanosti a oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik.

Prioritní osa 3 – Národní podpora územního rozvoje

Většina opatření nesou běžná rizika aktivit popsaného typu bez zjevného vlivu na přírodní prostředí a na předměty ochrany lokalit Natura 2000. Cíle jsou určeny k podpoře cestovního

ruchu, využití potenciálu kulturního bohatství ale i k řešení problematiky bydlení v panelových sídlištích. Cíle také pamatují na opatření k podpoře modernizace a rozvoje systémů tvorby územních politik, které musí respektovat zájmy územní ochrany přírody a soustavu Natura 2000. Rizika některých podopatření oblastí intervence 3.2, 3.3 které se týkají ochrany přírody jsou komentována v následujících odstavcích.

Ochrana vegetace

V okolí historických staveb jsou stavebními pracemi ohrožené staré stromy včetně společenstev hmyzu a dalších organismů na ně vázaných. Tyto biologicky velmi cenné prvky jenž se často nalézají v intravilánech obcí je nutné respektovat a plně zachovávat. Jejich ochrana spočívá především v přizpůsobení stavebních a zemních prací jednotlivým jedincům, včetně respektování nároků zjištěných organismů na tyto stromy vázaných.

Ochrana živočichů a rostlin

Nejvíce ohroženou skupinou při rekonstrukci historických objektů se stávají letouni (*Chiroptera*) vyskytující se ve sklepích a na půdách, ale i v jiných prostorách, které jim mohou sloužit jako místa letního pobytu a rozmnožování nebo jako zimoviště. Zejména v případě prokázání byť sporadické existence těchto druhů v opravovaných a jinak pozměňovaných stavbách je bezpodmínečně nutné postupovat v pracích tak, aby byly zachovány stávající podmínky stanovišť. Dále je postup prací ale i celkový projekt přizpůsobit fenologii druhů a dalším jejich zvyklostem a požadavkům (načasování prací, vletové otvory atd.). Takováto opatření by měla být přijata u všech rekonstruovaných staveb a to i v případě neprokázané existence těchto druhů. Obdobná opatření je nutné přijímat například i pro synantropní druhy sov.

Nezřídka k ohrožení výše popsaných a dalších druhů dochází i při rekonstrukcích a opravách poměrně nových staveb. I v těchto případech je nutné postupovat v součinnosti s orgány ochrany přírody a ve smyslu výše uvedených principů.

Prioritní osa 4 – Technická pomoc

Prioritní osa 4 se zaměří na podporu efektivního řízení Integrovaného operačního programu pro celé programovací období 2007 – 2013. Realizační opatření této priority se svým charakterem nedotýkají zájmů ochrany přírody. Realizace této části koncepce zpravidla spočívá v organizačních a technických opatřeních v oblastech spojených s řízením IOP a s náklady technické pomoci IOP.

5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení.

Strategie OECD pro oblast životního prostředí pro první desetiletí 21. století

S odkazem na kritéria environmentální udržitelnosti a s přihlédnutím k analýze uvedené ve *Výhledu OECD pro oblast životního prostředí*, Strategie pojmenovává pět navzájem spjatých cílů k posílení nákladově efektivních a funkčních environmentálních politik v kontextu udržitelného rozvoje:

- Zachování integrity ekosystémů prostřednictvím účinného hospodaření s přírodními zdroji.
- Zrušení vazby mezi tlaky na životní prostředí a hospodářským růstem.
- Zlepšení informovanosti při rozhodování: měření pokroku pomocí ukazatelů.
- Sociálně-environmentální souvislosti: zvýšení kvality života.
- Globální vzájemná environmentální závislost: zlepšení řízení a spolupráce.

Zvýšení kvality života

- Omezení škodlivých environmentálních dopadů rozšiřování měst, zvyšování objemu dopravy, větší úrovně hluku a znečištění městského ovzduší, zejména v důsledku emisí malých prašných částic a oxidů dusíku;
- Zvýšení efektivity využívání energie, vody a materiálů v rostoucích městských oblastech prostřednictvím integrovaného územního a environmentálního plánování; a
- Podpora městské a venkovské životaschopnosti a revitalizace a řešení environmentálních důsledků změn ve stylu života, například v oblastech vystavených intenzivní rekreaci v přírodě a turistickým aktivitám (pobřežní zóny, chráněné oblasti apod.)

Šestý akční program ES pro ochranu životního prostředí 2001-2010

- chránit a v případě potřeby obnovovat strukturu a funkčnost přírodních systémů,
- zastavit ztrátu biodiversity v Evropské unii i v celosvětovém měřítku,
- dosáhnout takové kvality životního prostředí, aby úrovně člověkem vytvořených znečišťujících látek nepřinášely významné dopady na lidské zdraví a aby lidské zdraví neohrožovaly,
- pokračovat v podpoře vytváření programů a sítí, jejichž účelem je výměna zkušeností a vývoj nejlepších praktických postupů při trvale udržitelném rozvoji měst,
- kohezní politika Společenství a zejména uvolňování prostředků z fondů Společenství by mělo přispívat k tomu, aby otázky trvale udržitelného územního plánování včetně rozvoje měst byly brány odpovídajícím způsobem v úvahu,
- podpora a rozvoj sítí cílových míst turistiky směřující k navazování aktivního partnerství za účelem rozvoje trvale udržitelných typů turistiky.

Strategie udržitelného rozvoje ČR (SUR ČR)

Strategickými environmentálními cíli jsou

- zajistit na území ČR co nejlepší kvalitu všech složek životního prostředí (včetně fungování jejich základních vazeb), dále ji postupně zvyšovat a vytvářet tak podmínky pro postupnou regeneraci krajiny, pro minimalizaci až eliminaci rizik pro lidské zdraví a pro postupnou regeneraci živé přírody. Zároveň v nejvyšší ekonomicky a sociálně přijatelné míře uchovat přírodní bohatství ČR (neobnovitelné zdroje, biologickou a krajinnou rozmanitost).
- minimalizovat střety zájmů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí a postupně dosáhnout oddělení ekonomického růstu od nárůstu negativních dopadů na životní prostředí (*decoupling*)
- přispívat, přiměřeně možnostem a významu ČR, k řešení evropských a globálních environmentálních problémů (zejména ohrožení změn klimatu a ozónové vrstvy Země a úbytku biodiverzity).

K těmto strategickým cílům jsou stanoveny následující vybrané dílčí cíle, zaměřené na jednotlivé složky životního prostředí:

- V oblasti ochrany ovzduší ve stanovených lhůtách (2005, 2010) dosáhnout a dále nepřekračovat imisní limity stanovené pro všechny kategorie látek znečišťujících ovzduší a dále ve stanovené lhůtě (2010) dosáhnout a dále nepřekračovat národní emisní stropy, stanovené pro látky znečišťující ovzduší.
- V oblasti ochrany vod ve stanovených lhůtách (2005, 2010) dosáhnout a udržet dobrý chemický a ekologický stav povrchových vod a vodních ekosystémů a dobrý chemický a kvantitativní stav podzemních vod. Dále je nutno podporovat rozvoj infrastruktury v oblasti dodávky kvalitní pitné vody a nakládání s městskými odpadními vodami.
- V oblasti ochrany půdy zastavit nadměrný přísun živin a dalších znečišťujících látek do půdního horizontu a ve stanovených lhůtách dosáhnout limitních požadavků na obsah nežádoucích látek a dále je nepřekračovat, provést opatření k zabránění kontaminace půd ze starých ekologických zátěží, zajistit ochranu půdy před vodní a větrnou erozí a před zbytečnými zábory pro nezemědělské a nelesní účely.
- V oblasti ochrany lesů průběžně zlepšovat druhovou skladbu i věkovou a prostorovou strukturu lesů s cílem blížit se postupně přírodě blízkému stavu, resp. stavu umožňujícímu lesním ekosystémům vykonávat všechny jejich přirozené ekologické funkce a podporovat mimoprodukční funkce lesa.
- V oblasti zemědělství soustavně snižovat podíl orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů. Zároveň prosazovat extenzivní principy ekologického zemědělství. Rovnováhou mezi produkčními a mimoprodukčními funkcemi zemědělství zajišťovat kulturní krajinu. Nevyužívaným a z tohoto hlediska neperspektivním částem zemědělské půdy navracet jejich ekologické funkce.
- V oblasti péče o krajinu postupně realizovat krajinotvorná opatření podporující žádoucí environmentální i estetické funkce krajiny a ekosystémů; důraz musí být kladen také na posilování retenční schopnosti krajiny.
- V oblasti rizikových faktorů dále zvyšovat účinnost managementu chemických látek a přípravků (zejména předcházení haváriím), postupně eliminovat zvláště rizikové typy látek (perzistentní a bioakumulativní látky, endokrinní disruptory), vyžadovat jejich

substituci dostupnými bezpečnějšími alternativami a zajistit bezpečný management geneticky modifikovaných organismů a produktů (GMO).

- V oblasti ochrany biologické a krajinné rozmanitosti v rámci územního programování podporovat rozvoj přírodní a krajinné infrastruktury včetně posilování retenční schopnosti krajiny a prostřednictvím vhodných opatření aktivně chránit cenné části území.
- Postupně odstraňovat „staré ekologické zátěže“ tak, aby byla minimalizována až eliminována z nich plynoucí rizika a využít rozvojový potenciál zdevastovaných či nevyužívaných zastavěných ploch (brownfields).

Státní politika životního prostředí ČR (2004 - 2010)

Základním dokumentem ČR v oblasti ochrany životního prostředí je Státní politika životního prostředí ČR na období 2004 - 2010. Zaměření IOP je v souladu s cíli Státní politiky životního prostředí ČR. Shodnou prioritou pro oba dokumenty je Kvalita života. Oba dokumenty také pracují s obdobnými cíli, kterými jsou:

- zastavení poklesu biodiverzity,
- ochrana povrchových a podzemních vod,
- environmentálně příznivé využívání krajiny,
- omezování antropogenních/průmyslových vlivů a rizik,
- ochrana životního prostředí před negativními účinky živelních událostí a následky krizových situací.

Na úrovni opatření to jsou:

- Chránit kvalitní segmenty přírodního charakteru v zastavěných územích.
- Podporovat vznik a rozšiřování zelených prstenců kolem měst.
- Zkvalitnit ochranu a péči o sídelní zeleň a další přírodní složky urbanizovaného území.
- V rámci krizového plánu zpracovat systém krizového řízení resortu na řešení povodní velkého rozsahu, dlouhodobých inverzních situací (typové plány), dále znečištění ovzduší a vod, nadměrného hromadění odpadů zejména nebezpečných, starých ekologických zátěží, starých důlních děl, sesuvů půd a řícení skal, nebezpečných chemických látek a genetické modifikace, který se stane součástí celostátní koncepce ochrany životního prostředí.
- Vypracovat informační systém krizového řízení v oblasti životního prostředí.
- Zpracovat dokumenty o zdrojích krizových rizik, identifikovat je, omezit jejich působení, posilovat ochranné mechanismy.
- pokračování implementace Akčního plánu zdraví a životního prostředí ČR spoluprací resortů zejména v následujících oblastech: politika ochrany zdraví a životního prostředí; identifikace a hodnocení nebezpečnosti faktorů životního prostředí ve vztahu ke zdraví; monitorování stavu a vývoje životního prostředí; rozvoj nástrojů – informačních, osvětových, výchovně-vzdělávacích, ekonomických, dobrovolných – podporujících šetrné využívání přírodních zdrojů a soustavné snižování rizik znečištěného životního prostředí na lidské zdraví; zlepšování systému nakládání s chemickými látkami a

přípravky; rozvoj prevence závažných havárií a zvyšování kvality krizového řízení; koordinovaná mezinárodní spolupráce)

- podporovat rozvoj šetrných, ekologicky únosných forem cestovního ruchu, resp. usilovat o zvýšení podílu tohoto typu cestovního ruchu na celkovém objemu cestovního ruchu;
- vytvořit síť regionálních center šetrné turistiky koordinované národním centrem za účelem ekologizace regionálního cestovního ruchu, metodické i praktické podpory;
- podporovat vývoj Národního systému certifikace ekologicky šetrných služeb cestovního ruchu (ubytovacích a stravovacích služeb, tour-operátorů a celých destinací), podporovat zavádění environmentálních systémů řízení v cestovním ruchu, podporovat ekologické certifikace jakožto kritérium případných dotačních titulů.

Státní program ochrany přírody a krajiny

Z hlediska navrhovaných cílů a priorit předkládaná koncepce souvisí především s následujícími cíli Státního programu ochrany přírody a krajiny:

- Podporovat rozvoj šetrné (ekologicky únosné) turistiky, zejména ekoturistiky zaměřené na poznávání a prožívání přírodních i krajinných krás. Využívat ekoturistiky k ekologické výchově veřejnosti, ke zvýšení zahraničního cestovního ruchu i mimo tradičně navštěvovaná místa a k vytváření nových pracovních příležitostí pro místní obyvatele, zejména ve velkoplošných chráněných územích. Stimulovat zakládání a provoz tzv. rekreace na statku spojené s ekologickou osvětou. Zajišťovat trvalé podmínky pro pěší a cyklistickou přístupnost krajiny.

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR

Integrovaný operační program reaguje na cíle formulované v kapitole Vodní a mokřadní ekosystémy. Jsou to následující cíle:

- Podporovat šetrné formy cestovního ruchu.
- Chránit krajinné prvky přírodního charakteru v zastavěných územích.
- Rozvinout spolupráci ochrany přírody a rozvoje cestovního ruchu za účelem vytvoření nabídky ekologicky šetrných produktů cestovního ruchu (KSPCR).
- Stimulovat poptávku po ekologicky šetrných produktech cestovního ruchu (KSPCR, SPŽP, SPOPK ČR).
- Vytvořit jasnou strategii rozvoje ekoturismu, který by zajistil plnou a efektivní participaci a dlouhodobé příjmové příležitosti místním obyvatelům.
- Z územního hlediska bude klíčové zaměřit se na snižování negativních dopadů a aktivaci potenciálu pozitivního působení ekologicky šetrného cestovního ruchu v lokalitách soustavy Natura 2000 a horských ekosystémech České republiky.

6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.

Pro zhodnocení možných významných vlivů na životní prostředí jsou definovány v tabulce I. jednotlivé významné složky životního prostředí.

Hodnocení vlivů bylo provedeno na co nejkonkrétnější úrovni, to znamená na úrovni skupin aktivit.

Legenda: „+“ kladný vliv, „-“, záporný vliv, „0“ irelevantní vliv, „?“ neznalost vlivu

Tabulka I.

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	<i>Komentář, návrhy změn a doporučení</i>
1 Modernizace veřejné správy													
1.1 Rozvoj informační společnosti pro veřejnou správu													
výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy	0	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	při výstavbě ve volné krajině upřednostňovat koridory již položené datové infrastruktury. V oblastech s citlivými vodními zdroji minimalizovat riziko vzniku drenážních kolektorů.
standardizace informačních a komunikačních technologií, technického a programového vybavení ve veřejné správě a poskytovaných informačních službách	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
zavádění, rozvoj a propagace služeb informační společnosti vč.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	<i>Komentář, návrhy změn a doporučení</i>
elektronické veřejné správy – eGovernment (např. eTax, eHealth, eCulture, eTransport, eLearning, eInclusion, database “best practices” apod.)													
vytváření a integrace registrů veřejné správy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
vytvoření systému sdílení dat ve veřejné správě	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
zapojování orgánů veřejné správy k systému sdílení dat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
podpora využívání best practices	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
zavedení informačního managementu a podpora znalostních systémů ve veřejné správě	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	aplikovat do praxe provázanost s mezinárodními systémy (viz systémy sdílení dat)
digitalizace vybraných datových zdrojů	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	zavést standardy pravidelné aktualizace datových zdrojů
stabilizace, rozvoj a používání geoinformací a služeb v oblasti GIS na centrální úrovni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	provázanost datových skladů na meziresortní úrovni a umožnění přístupu pracovníků veřejné správy a veřejnosti na úrovni mapových portálů
1.2 Zavádění ICT v územní veřejné správě													
výstavba regionálních datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy a přípojných bodů ve vybraných regionech	0	-	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	při výstavbě ve volné krajině upřednostňovat koridory již položené datové infrastruktury. V oblastech s citlivými vodními zdroji

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	<i>Komentář, návrhy změn a doporučení</i>
													minimalizovat riziko vzniku drenážních kolektorů.
zavádění, rozvoj a propagace regionálních a místních služeb informační společnosti vč. elektronické veřejné správy eGovernment a programového a technického vybavení v souladu s centrálně definovanými standardy a projekty, včetně potřebné úpravy navazujících back-office systémů	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
zapojování orgánů veřejné správy a veřejných služeb k systému sdílení dat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
zřizování kontaktních míst veřejné správy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
digitalizace vybraných datových zdrojů	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	zavést standardy pravidelné aktualizace datových zdrojů
zavedení informačního managementu a podpora znalostních systémů v územní veřejné správě	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	důsledně vyžadovat provázanost s národními a nadregionálními systémy (viz systémy sdílení dat)
stabilizace, rozvoj a používání geoinformací a služeb v oblasti GIS na místní a regionální úrovni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	provázanost datových skladů na regionální úrovni a umožnění přístupu pracovníků veřejné správy a veřejnosti na úrovni mapových portálů

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	Komentář, návrhy změn a doporučení
2 Zajištění kvality a dostupnosti veřejných služeb													
2.1 Infrastruktura pro podporu sociální integrace													
podpora procesu a zavádění jednotného přístupu v transformaci a humanizaci pobytových zařízení sociálních služeb v jiné typy sociálních služeb	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	
investiční podpora při zajištění dostupnosti takových služeb, které umožní návrat příslušníků nejvíce ohrožených sociálně vyloučených romských lokalit zpět na trh práce a do společnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	
investiční podpora poskytovatelům sociálních služeb, zaměstnavatelům a dalším subjektům při prosazování a realizaci nástrojů sociální ekonomiky	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	
2.2 Služby v oblasti veřejného zdraví													
modernizace přístrojového vybavení a zvýšení úrovně technického zázemí zdravotnických zařízení (modernizace radiologických, radiodiagnostických a onkologických center, modernizace sítě center jednodenní chirurgie, integrace a modernizace	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	Komentář, návrhy změn a doporučení
sítě center akutní péče apod.)													
systémová opatření pro prevenci zdravotních rizik obyvatelstva a prevenci sociální exkluze osob znevýhodněných jejich zdravotním stavem nebo věkem (rozvoj koordinovaného národního systému motivace a výchovy obyvatel ke zdravému životnímu stylu a zdravému stárnutí, rozvoj infrastruktury pro primární, sekundární a terciární prevenci poškození zdraví v důsledku úrazů a jiných akutních stavů apod).	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	0	
řízení kvality a nákladovosti systému veřejného zdraví (inovativní zařízení pro měření a hodnocení kvality a nákladovosti péče)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2.3 Služby v oblasti zaměstnanosti													
investiční podpora transformace a posilování služeb zaměstnanosti v ČR, včetně vytvoření nestátních institucí trhu práce (center trhu práce)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
investiční podpora při zřizování a udržení pracovních míst pro osoby, kterým se věnuje zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání (dle zákona č. 435/2004 Sb., o	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	Komentář, návrhy změn a doporučení
zaměstnanosti, § 33, resp. § 120)													
vybudování školících středisek služeb zaměstnanosti a spolupracujících organizací, vzdělávacích středisek pro klienty služeb zaměstnanosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
2.4 Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik													
modernizace systému krizového managementu s důrazem na civilní a havarijní plánování	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	0	+	zavedení systému vyhodnocování výsledků monitoringu do praxe včetně poprojektové analýzy
rozvoj monitoringu reálných hrozeb	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	0	+	
podpora výcviku a praktických tréninků, vč. ověřování výsledků vzdělávání, výzkumu a vývoje	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	0	+	
rozvoj operačních středisek IZS a policejních recepcí	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	0	
3 Národní podpora územního rozvoje													
3.1 Národní podpora rozvoje cestovního ruchu													
zavedení národního informačního a rezervačního systému	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	
destinační management na národní a nadregionální úrovni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	
podpora tvorby celorepublikových koncepčních materiálů	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	důsledně vyhodnocovat zkušenosti

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	<i>Komentář, návrhy změn a doporučení</i>
v oblasti cestovního ruchu													z dosavadního uskutečňování platných koncepcí v rámci monitoringu a poprojektové analýzy
tvorba a informační podpora národních a mezinárodních standardů cestovního ruchu v ubytovacích a stravovacích službách (eventuelně jiných službách) a certifikace kvality služeb	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	0	+	zohlednit implementaci environmentálních standardů
zavádění doporučených celostátních standardů cestovního ruchu (certifikace – manuály, metodiky)	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	0	+	zohlednit implementaci environmentálních standardů
podpora marketingu na národní úrovni a tvorby zdrojových databází	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
tvorba a propagace kulturního dědictví cestovního ruchu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	
podpora tvorby katalogů cestovního ruchu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	
3.2 Rozvoj a využití kulturního dědictví													
komplexní obnova a využití kulturních památek ve vlastnictví státu nebo zapsaných na seznamu národních kulturních památek či na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	podporovat plány obnovy, péče a využití kulturního a přírodního dědictví vytvořené v rámci vzájemné spolupráce veřejné správy a veřejnosti s respektováním environmentálních standardů.
komplexní obnova a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	podporovat plány

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	<i>Komentář, návrhy změn a doporučení</i>
využití sítě kulturních památek v v území s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a ležících na území více NUTS 2													obnovy, péče a využití kulturního a přírodního dědictví vytvořené v rámci vzájemné spolupráce veřejné správy a veřejnosti s respektováním environmentálních standardů.
budování a modernizace objektů a jejich vybavení pro uchování, ochranu a další využití národního kulturního dědictví	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	v případě výstavby nových objektů upřednostňovat výstavbu v lokalitách brownfield
tvorba nových produktů z oblasti umění a kultury s využitím kulturních památek a historických sídel, zapojení a využití kulturních služeb v oblasti umění a kulturních tradic,	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	+	
prezentace kulturního bohatství a kulturního průmyslu (tvorba a distribuce kulturních produktů např. v oboru uměleckých řemesel, z oblasti audiovizu nebo umění) s využitím pro cestovní ruch	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	
3.3 Zlepšení prostředí pro problémová sídliště													
úpravy sídlištního prostoru – např. zeleň, parková úpravy, chodníky, předzahrádky, lavičky, zlepšení životního prostředí	+	+	0	+	+	0	0	+	+	+	0	+	v případě výsadby zeleně upřednostňovat vhodné původní dřeviny a byliny
budování či modernizace rekreačních ploch jako součást sídlišť	+	+	0	+	+	0	0	+	+	+	0	+	v případě výsadby zeleně upřednostňovat

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	<i>Komentář, návrhy změn a doporučení</i>
													vhodné původní dřeviny a byliny
zlepšení infrastruktury v rámci sídlištních celků	0	?	-	-	?	0	0	?	+	?	+	+	
ekologické a energeticky efektivní sanace panelových domů	+	0	+	0	0	0	0	+	+	+	0	+	upřednostňovat recyklaci před uskladňováním stavebního odpadu na řízených skládkách
práce na panelovém domě prováděné k odstranění statických poruch nosných konstrukcí a opravy konstrukčních nebo funkčních vad konstrukce domu	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	+	upřednostňovat recyklaci před uskladňováním stavebního odpadu na řízených skládkách
opravy technického vybavení domů	0	0	-	0	0	0	0	0	0	0	0	+	
zajištění nového sociálního bydlení při renovacích stávajících budov vč. řešení problematiky bydlení pro Romy	0	0	0	0	0	0	0	0	+	+	0	+	
3.4 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik													
podpora při zavádění územně-analytických podkladů	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	+	
podpora tvorby a aktualizace územních plánů	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	+	
podpora tvorby plánů a koncepcí pro využití území na lokální a regionální úrovni	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	+	
vytvoření systémů trvalé aktualizace dat a standardizace výstupů z různých zdrojů (zkvalitňování a	0	0	0	0	0	0	0	+	0	+	0	+	

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	Komentář, návrhy změn a doporučení
aktualizace regionálních databází, provádění jednorázových šetření (censů) k doplnění informační základny pro regionální databáze, podpora tvorby nových statistických dat a satelitních účtů)													
4 Technická pomoc													
4.1 Aktivity spojené s řízením IOP													
náklady vzniklé v souvislosti s jednáními monitorovacího výboru IOP a jiných pracovních skupin včetně výdajů za účast odborníků a jiných subjektů na těchto jednáních	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
náklady související s přípravou, výběrem, oceněním a sledováním pomoci a operací	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
náklady na audity, vnitřní kontrolní systém, kontroly prováděné na místě činností, kontrolu zadávání veřejných zakázek, dohled nad pravidly poskytování veřejné podpory apod.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
náklady na mzdové a jiné výdaje v rámci odměňování zaměstnanců zabezpečujících administrativní podporu programu, pracovníků státní a veřejné správy nebo dalších pracovníků zaměstnaných za účelem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	Komentář, návrhy změn a doporučení
realizace úkolů v rámci aktivit technické pomoci													
4.2 Ostatní náklady technické pomoci IOP													
aktivity vyplývající ze spolupráce s Evropskou investiční bankou nebo z jiných forem spolupráce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
zpracování evaluací, statistických materiálů, studií a zejména analýz zaměřených na sledování dopadů realizace programu, průběhu jeho realizace, vhodnosti a efektivnosti implementačních struktur a dalších dokumentů, které doplňují základní implementační systém programu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
šíření povědomí o programu, informační kanály, vytváření sítí, pořádání informačních a propagačních akcí, vydávání propagačních materiálů a provádění analýz dopadů těchto akcí a další oblasti intervence zaměřené na partnery a širokou veřejnost vyplývajících z informační strategie IOP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
výměnu zkušeností a šíření příkladů dobré praxe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
instalaci, provoz a propojení počítačových systémů pro řízení, monitorování, kontrolu a hodnocení operací IOP,	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	

	Vlivy na ovzduší a klima	Vlivy na vodu a hydrogeologii	Vlivy na horninové prostředí a reliéf	Vlivy na půdu	Vlivy na flóru a faunu	Vlivy na lesy	Vlivy na zemědělské kultury	Vlivy na ekosystémy a krajinu	Vlivy na zdraví a pohodu obyvatelstvo	Vlivy na environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu	Vlivy na archeologii, historii a kulturu	Vlivy na strukturu a funkční využití území	<i>Komentář, návrhy změn a doporučení</i>
zdokonalování evaluačních metod a výměna informací v této oblasti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
zpracování analýz, podkladových studií a samotná příprava, strategických dokumentů pro období 2014-2020 vč. zpracování modelů dopadů jejich realizace, zpracování ex-ante hodnocení a posouzení vlivů na životní prostředí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	
podporu absorpční kapacity projektů	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+	0	0	

7. Programovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce.

S ohledem na průběžný proces posuzování vlivů koncepce na životní prostředí došlo již v předchozích etapách zpracování IOP k eliminaci většiny environmentálně rizikových návrhů na úrovni priorit a cílů. Další navrhovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí jsou navržena pro závěrečnou finalizaci posuzované koncepce v rámci procesu hodnocení vlivů (SEA).

	Komentář, návrhy změn a doporučení
1 Modernizace veřejné správy	
1.1 Rozvoj informační společnosti pro veřejnou správu	
výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy	při výstavbě ve volné krajině upřednostňovat koridory již položené datové infrastruktury. V oblastech s citlivými vodními zdroji minimalizovat riziko vzniku drenážních kolektorů.
zavedení informačního managementu a podpora znalostních systémů ve veřejné správě	aplikovat do praxe provázanost s mezinárodními systémy (viz systémy sdílení dat)
digitalizace vybraných datových zdrojů	zavést standardy pravidelné aktualizace datových zdrojů
stabilizace, rozvoj a používání geoinformací a služeb v oblasti GIS na centrální úrovni	provázanost datových skladů na meziresortní úrovni a umožnění přístupu pracovníků veřejné správy a veřejnosti na úrovni mapových portálů
1.2 Zavádění ICT v územní veřejné správě	
výstavba regionálních datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy a přípojných bodů ve vybraných regionech	při výstavbě ve volné krajině upřednostňovat koridory již položené datové infrastruktury. V oblastech s citlivými vodními zdroji minimalizovat riziko vzniku drenážních kolektorů.
digitalizace vybraných datových zdrojů	zavést standardy pravidelné aktualizace datových zdrojů
zavedení informačního managementu a podpora znalostních systémů v územní veřejné správě	důsledně vyžadovat provázanost s národními a nadregionálními systémy (viz systémy sdílení dat)

	Komentář, návrhy změn a doporučení
stabilizace, rozvoj a používání geoinformací a služeb v oblasti GIS na místní a regionální úrovni	provázanost datových skladů na regionální úrovni a umožnění přístupu pracovníků veřejné správy a veřejnosti na úrovni mapových portálů
2 Zajištění kvality a dostupnosti veřejných služeb	
2.4 Služby v oblasti bezpečnosti, prevence a řešení rizik	
modernizace systému krizového managementu s důrazem na civilní a havarijní plánování	zavedení systému vyhodnocování výsledků monitoringu do praxe včetně poprojektové analýzy
3 Národní podpora územního rozvoje	
3.1 Národní podpora rozvoje cestovního ruchu	
podpora tvorby celorepublikových koncepčních materiálů v oblasti cestovního ruchu	důsledně vyhodnocovat zkušenosti z dosavadního uskutečňování platných koncepcí v rámci monitoringu a poprojektové analýzy
tvorba a informační podpora národních a mezinárodních standardů cestovního ruchu v ubytovacích a stravovacích službách (eventuelně jiných službách) a certifikace kvality služeb	zohlednit implementaci environmentálních standardů
zavádění doporučených celostátních standardů cestovního ruchu (certifikace – manuály, metodiky)	zohlednit implementaci environmentálních standardů
3.2 Rozvoj a využití kulturního dědictví	
komplexní obnova a využití kulturních památek ve vlastnictví státu nebo zapsaných na seznamu národních kulturních památek či na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO	podporovat plány obnovy, péče a využití kulturního a přírodního dědictví vytvořené v rámci vzájemné spolupráce veřejné správy a veřejnosti s respektováním environmentálních standardů.

	Komentář, návrhy změn a doporučení
komplexní obnova a využití sítí kulturních památek v v území s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a ležících na území více NUTS 2	podporovat plány obnovy, péče a využití kulturního a přírodního dědictví vytvořené v rámci vzájemné spolupráce veřejné správy a veřejnosti s respektováním environmentálních standardů.
budování a modernizace objektů a jejich vybavení pro uchování, ochranu a další využití národního kulturního dědictví	v případě výstavby nových objektů upřednostňovat výstavbu v lokalitách brownfield
3.3 Zlepšení prostředí pro problémová sídliště	
úpravy sídlištního prostoru – např. zeleň, parková úpravy, chodníky, předzahrádky, lavičky, zlepšení životního prostředí	v případě výsadby zeleně upřednostňovat vhodné původní dřeviny a byliny
budování či modernizace rekreačních ploch jako součást sídlišť	v případě výsadby zeleně upřednostňovat vhodné původní dřeviny a byliny
ekologické a energeticky efektivní sanace panelových domů	upřednostňovat recyklaci před uskladňováním stavebního odpadu na řízených skládkách
práce na panelovém domě prováděné k odstranění statických poruch nosných konstrukcí a opravy konstrukčních nebo funkčních vad konstrukce domu	upřednostňovat recyklaci před uskladňováním stavebního odpadu na řízených skládkách

8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how).

Předkládaný Integrovaný operační program vznikl formou průběžného projednávání jednotlivých návrhů. Výstupní podoba koncepčního dokumentu bude monovariantní. Diskuse při formulaci dokumentu probíhala jak na úrovni interních členů týmu, tak formou zaslání písemných připomínek k zveřejněným návrhům.

Posouzení vlivů IOP na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění. Jako metodické východisko byly využity Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004) a metodická doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí. Zpracovatelský tým v průběhu posuzování průběžně hodnotil předkládané varianty návrhu IOP a podílel se na zveřejňování diskusních verzí návrhu IOP. V rámci vyhodnocení vlivů se zpracovatel zaměřil na naplnění požadované struktury dokumentu dle přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších novel, doplněné o požadavky závěru zjišťovacího řízení a relevantní připomínky veřejnosti.

9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí.

Pro hodnocení vlivů Integrovaného operačního programu nejsou navrženy žádné doplňující environmentální monitorovací ukazatele.

10. Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.

Viz kapitola č. 7.

11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.

Pro výběr jednotlivých projektů (záměrů) při uskutečňování této koncepce budou uplatňována výběrová kritéria včetně environmentálních, která jsou formulována v rámci komentářů, návrhů změn a doporučení. U vybraných projektů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí a zároveň naplní charakteristiky a limity zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění, bude provedeno samostatné posouzení vlivů záměru na životní prostředí (EIA). Bez provedení takového posouzení nelze podpořit realizaci navrhovaného záměru ani ho uskutečnit.

Skupiny záměrů nebo plánů, které mohou podléhat jednotlivému posuzování vlivů na životní prostředí, jsou navrhovány v následujících opatřeních.

1 Modernizace veřejné správy

1.1 Rozvoj informační společnosti pro veřejnou správu

- výstavba datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy

1.2 Zavádění ICT v územní veřejné správě

- výstavba regionálních datových sítí pro potřeby služeb veřejné správy a přípojných bodů ve vybraných regionech

3 Národní podpora územního rozvoje

3.2 Rozvoj a využití kulturního dědictví

- komplexní obnova a využití kulturních památek ve vlastnictví státu nebo zapsaných na seznamu národních kulturních památek či na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO
- komplexní obnova a využití sítí kulturních památek v v území s potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu a ležících na území více NUTS 2
- budování a modernizace objektů a jejich vybavení pro uchování, ochranu a další využití národního kulturního dědictví
- tvorba nových produktů z oblasti umění a kultury s využitím kulturních památek a historických sídel, zapojení a využití kulturních služeb v oblasti umění a kulturních tradic,

3.3 Zlepšení prostředí pro problémová sídliště

- úpravy sídlištního prostoru – např. zeleň, parková úpravy, chodníky, předzahrádky, lavičky, zlepšení životního prostředí
- budování či modernizace rekreačních ploch jako součást sídlišť
- zlepšení infrastruktury v rámci sídlištních celků

3.4 Modernizace a rozvoj systémů tvorby územních politik

- podpora při zavádění územně-analytických podkladů
- podpora tvorby a aktualizace územních plánů
- podpora tvorby plánů a koncepcí pro využití území na lokální a regionální úrovni

S ohledem na existující systém regionálních a často již i lokálních strategických dokumentů je nutné při předkládání jednotlivých nenárokových projektů prokázat soulad s těmito platnými koncepčními dokumenty.

S ohledem na jednotný přístup k hodnocení předkládaných projektů, návaznost na monitoring naplňování navazujících tématických a regionálních operačních programů byl zvolen systém indikátorů navržený zpracovatelem SEA NRP a doporučený Ministerstvem pro místní rozvoj. Navržený systém by měl být začleněn do systému hodnocení a výběru projektu v rámci přípravy implementačního dokumentu hodnoceného operačního programu.

Environmentální indikátor	Kritérium pro výběr projektů	Zdroj dat
Snížení emisí skleníkových plynů (viz číselník 210300)	Bude mít realizace projektu vliv na snížení emisí CO ₂ ekvivalent? <i>Ano (tun/rok) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)

<p>Měrné emise za všechny kategorie zdrojů:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) tuhé částice b) SO₂ c) NO_x d) NH₃ e) VOC <p>(viz číselník 210600 až 210900)</p>	<p>Přispěje realizace projektu ke snížení emisí hlavních znečišťujících látek, spojených s danou činností?</p> <p>Ano (tuny/rok) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)</p>
<p>Emise prioritních nebezpečných látek</p>	<p>Přispěje realizace projektu ke snížení emisí prioritních nebezpečných látek, spojených s danou činností?</p> <p>Ano (tun/rok) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)</p>
<p>Míra fragmentace krajiny</p>	<p>Přispěje projekt ke zvýšení celkové výměry dopravou nefragmentovaných území?</p> <p><i>[Pozn.: nefragmentovaná území: území o plošném rozsahu větším než 100 km² (limity fragmentace jsou silnice s intenzitou dopravy vyšší než 1000 vozidel/den a vícekolejné železniční tratě)]</i></p> <p>Ano (km²) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. EIA, biologické hodnocení)</p>
<p>Obnova přirozeného vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability.</p>	<p>Přispěje projekt k obnově stabilního vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability?</p> <p>Ano (jakým způsobem) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)</p>
<p>Délka přirozených koryt vodních toků</p>	<p>Dojde v souvislosti s realizací projektu ke zvýšení nebo úbytku délky přirozených koryt vodních toků?</p> <p>Ano (počet km) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)</p>
<p>Rozloha ohnisek biodiverzity</p>	<p>Dojde v souvislosti s realizací projektu k přírůstku nebo úbytku plochy ohnisek biodiverzity?</p> <p>Ano (počet ha) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. EIA, biologické hodnocení)</p>
<p>Počet odstraněných starých ekologických zátěží (viz číselník 240200)</p>	<p>Obsahuje projekt aktivity vedoucí k odstranění starých ekologických zátěží?</p> <p>Ano (počet odstraněných starých zátěží) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)</p>
<p>Výroba energie z obnovitelných zdrojů energie (viz číselník 361100 a 362100)</p>	<p>Dojde v souvislosti s realizací projektu ke zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů?</p> <p>Ano (GJ) / Ne</p>	<p>Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)</p>

Úspory energie	Dojde v souvislosti s realizací projektu k úsporám energie? <i>Ano (GJ) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)
Množství recyklovaných odpadů	Zahrnuje projekt využívání recyklátů? <i>Ano (tuny) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Snížení produkce nebezpečných odpadů	Dojde v souvislosti s realizací projektu ke snížení objemu produkovaných nebezpečných odpadů? <i>Ano (tun) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozloha zelených ploch v intravilánech sídel.	Dojde v rámci realizace projektu ke zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech? <i>Ano (ha) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozloha znovu využitých brownfields.	Bude projekt realizován s využitím brownfields? <i>Ano (ha) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozvoj veřejné dopravy	Bude v rámci projektu investováno do rozvoje systémů veřejné dopravy? <i>Ano (Kč) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozvoj železniční nákladní dopravy	Dojde realizací projektu ke zvýšení přepravních výkonů v železniční dopravě? <i>Ano (tkm) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Hluková zátěž obyvatel.	Dojde realizací projektu ke snížení počtu obyvatel, žijících v překročeném limitu hluku? <i>Ano (počet obyvatel) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Výrobky šetrné životnímu prostředí.	Obsahuje projekt podporu výrobků šetrných k životnímu prostředí? <i>Ano (počet výrobků certifikovaných v rámci projektu) / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)

Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Zahrnuje projekt environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu <i>Ano / Ne</i>	Žádost o podporu z realizačních programů (např. EIA, biologické hodnocení)
--	--	--

12. Vlivy koncepce na veřejné zdraví.

Základní cíle ochrany a tvorby veřejného zdraví jsou zakotveny na komunitární úrovni v ustanovení článku 152 Amsterodamské smlouvy Evropské unie, kde je řečeno, že „vysoká úroveň lidského zdraví se musí zahrnout do veškerých politik a strategií Evropského společenství“. Na národní úrovni základní požadavky ochrany veřejného zdraví definují dva základní strategické dokumenty:

- Akční program zdraví a životního prostředí ČR
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století

Základní cíle relevantní k IOP

Akční program zdraví a životního prostředí ČR (NEHAP)

Zabezpečovat ty efektivní mechanismy pro identifikaci a posuzování faktorů složek životního prostředí, jejichž působení může mít škodlivé účinky na zdraví	+
Zabezpečovat na národní, regionální i místní úrovni ochranu zdraví a životního prostředí	+
Vytvářet podmínky pro řízení, prevenci a nápravu nepříznivých účinků na zdraví a životní prostředí	+
Poskytovat vzdělání a technické znalosti s cílem vytvořit základnu profesionálních pracovníků, kteří budou odpovědni za přípravu a uskutečňování akčního plánu na všech úrovních a budou schopni řídit programy pro zlepšení životního prostředí a zdraví populace	+
Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel	+
Chránit půdu jako základní složku životního prostředí s důrazem na zabezpečení jejích funkcí	+
Snižovat celkovou produkci odpadů, snižovat podíl skládkovaných odpadů a zvyšovat podíl jejich recyklace	+
Zabezpečovat prevenci a omezování důsledků velkých průmyslových a jaderných havárií a přírodních katastrof	+
Vytvářet efektivní havarijní systémy a řídit záchranné a zabezpečovací činnosti při výskytu havárií a katastrof jak na národní, tak na mezinárodní úrovni	+
Podpořit tvorbu a realizaci projektů krizového řízení, civilního nouzového plánování a integrovaného záchranného systému v kontextu kompatibility se severoatlantickou aliancí	+

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století

Zlepšit bezpečnost a kvalitu domácího prostředí jak rozvojem schopností jednotlivců i rodin chránit a zlepšovat své zdraví, tak snížením vlivu zdravotních rizikových faktorů existujících v domácnostech	+
Rozdělovat zdroje mezi podporu zdraví a jeho ochranu, léčbu a péči, a to na základě posouzení zdravotního výsledku, efektivity a dostupnosti vědeckých údajů	+
Rozšířit zdravé chování ve výživě a zvýšit tělesnou aktivitu	+
Zajistit lidem s postižením více příležitostí jak pečovat o svoje zdraví a jak	+

se zapojit do rodinného, pracovního, veřejného i společenského života v souladu se Standardními pravidly OSN pro vyrovnání příležitostí postižených osob	
Představitelé resortů, zodpovědní za strategická rozhodnutí, budou orientovat svá opatření a činnosti na příznivý dopad pro zdraví obyvatelstva	+
Střední délka života a pravděpodobná délka života bez zdravotního postižení by se měla prodloužit u 65letých osob alespoň o 20 %	+
Nejméně o 50% zvýšit podíl osob nad 80 let, které dosahují v domácím prostředí takovou úroveň zdraví, která jim umožňuje uchovat si soběstačnost, sebeúctu a své místo ve společnosti.	+
Počty úmrtí a vážných úrazů na pracovišti, doma a při rekreaci snížit nejméně o 50%	+
Účinnost hlavních zdravotních programů hodnotit podle dosaženého zdravotního přínosu. Výběh postupů ke zvládnutí individuálních zdravotních problémů se bude opírat o porovnání zdravotních výsledků a nákladů	+

Soulad navrhovaných opatření a podopatření IOP s cíli koncepcí v oblasti ochrany veřejného zdraví bude naplněn pouze v případě řádné realizace s následným monitoringem a postprojektovou analýzou.

Cíle IOP nejsou v rozporu s ochranou zdraví a také s cíly uvedenými v NEHAP a Zdraví 21.

13. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.

Integrovaný operační program je důležitým nástrojem pokračování dosavadní intervenční národní politiky zaměřené jednak na sektorový (odvětvový), jednak na regionální rozvoj. Vymezení konkrétních aktivit IOP je podloženo koncepčními strategickými materiály v daných oblastech (národní koncepce). Některé z těchto aktivit byly doposud realizovány prostřednictvím tzv. národních programů, které v příštím programovacím období 2007 – 2013 budou doplněny souborem aktivit v IOP vedoucí k efektivnějšímu socioekonomickému růstu České republiky.

Hlavním východiskem pro zpracování Integrovaného operačního programu je Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, který je základem pro zaměření intervencí České republiky v rámci strukturálních fondů.

Integrovaný operační program vymezuje tři základní prioritní osy, které pokrývají problematiku modernizace veřejné správy prostřednictvím informačních technologií, zajištění kvality a dostupnosti veřejných služeb, a to v oblastech sociální integrace, zdravotnictví, služeb zaměstnanosti a bezpečnosti a prevence rizik, dále v oblasti národní podpory územního rozvoje v oblastech rozvoje cestovního ruchu, kulturního dědictví a bydlení. IOP bude financován z ERDF ve výši 6 % z cíle Konvergence.

Integrovaný operační program je kompatibilní se základními národními strategickými dokumenty (zejména se Strategií regionálního rozvoje ČR, Strategií udržitelného rozvoje ČR, Strategií hospodářského růstu ČR a se Státní politikou životního prostředí ČR (2004 – 2010).

S ohledem na požadavky zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění a zaměření koncepce bylo nutné zahájit její posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí.

Pro řádné a všestranné zhodnocení vlivů byly zváženy všechny významné a relevantní vlivy na jednotlivé složky životního prostředí včetně vlivů na veřejné zdraví a současně byla zpracována sada odpovídajících environmentálních cílů, vycházející z platných environmentálních strategií a metodických doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí.

Pro sledování vlivů při realizaci koncepce byly navrženy ukazatele environmentálních vlivů, které budou pravidelně vyhodnocovány a výsledky tohoto hodnocení budou dostupné veřejnosti.

14. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržných ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.

V průběhu posuzování vlivů Integrovaného operačního programu na životní prostředí zpracovatel vyhodnocení neobdržel žádné připomínky, týkající se procesu posuzování vlivů. Připomínky formulované k znění hodnoceného IOP, které obdrželo Ministerstvo pro místní rozvoj v průběhu dosavadního zpracování, byly průběžně vyhodnocovány a zapracovány do aktuálního znění strategického dokumentu.

Vypořádání zjišťovacího řízení

Posouzení zda IOP zohledňuje strategické a dílčí cíle a nástroje Strategie udržitelného rozvoje ČR	Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 5.
vyhodnocení souladu IOP zejména se Státní politikou životního prostředí ČR a Strategii ochrany biologické rozmanitosti ČR.	Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 5.
Posouzení zda IOP zohledňuje cíle a opatření Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21.století a Akčního plánu zdraví a životního prostředí ČR.	Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 12.
Posouzení souladu priorit IOP s plány péče o VZCHÚ.	Navržené priority IOP jsou v souladu s principy zpracování plánů péče o VZCHÚ. Pro případ realizace konkrétního záměru byly navržena výběrová kritéria a preventivní opatření pro předcházení potenciální nepříznivých vlivů na životní prostředí.
Vyhodnocení, zda a jaké dopady může mít IOP na zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, krajinný ráz, územní systémy ekologické stability, zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, resp. jejich lokality.	Vyhodnoceno v rámci posuzování závažných vlivů navrhovaných opatření na životní prostředí v kapitole č. 6.
Posouzení, zda a jakým způsobem IOP zohledňuje možné střety plánované infrastruktury cestovního ruchu s ZCHÚ, EVL, PO, prvky USES a kulturním dědictvím ČR a UNESCO.	Vyhodnoceno v rámci posuzování závažných vlivů navrhovaných opatření na životní prostředí v kapitolách č. 4 a 6.
Při posouzení dbát zvýšené pozornosti na ty priority IOP, v jejichž rámci jsou navrhována opatření související s infrastrukturou cestovního ruchu, turistickými programy a produkty (zvláště oblast intervence 3.2.)	Zohledněno v rámci posuzování závažných vlivů navrhovaných opatření na životní prostředí v kapitolách č. 4 a 6, případné návrhy na úpravy a doporučení jsou zpracovány v rámci kapitoly č. 7.

<p>V případě, že jsou v IOP konkrétní investiční záměry lokalizovány, vyhodnotit, zda je zohledněn krajinný potenciál území a respektována únosná kapacita krajiny pro plánované kapacity cestovního ruchu.</p> <p>Posoudit, případnou podporu výstavby nových ubytovacích kapacit a další infrastruktury v environmentální cenných územích, které jsou již nyní cestovním ruchem přetíženy.</p>	<p>Hodnocený IOP neobsahuje žádný konkrétní investiční záměr.</p>
<p>Posouzení, zda a jakým způsobem IOP zohledňuje možné následky umístování staveb ve volné krajině a vlivy na krajinný ráz s možností stanovení rámcových resp. na základě provedeného rozboru, omezujících kritérií pro umístění staveb.</p>	<p>Zaměření IOP přímo nepředurčuje výstavbu objektů ve volné krajině. Vyhodnocení navrhuje výběrová kritéria pro realizaci konkrétních záměrů, která upřednostňují realizaci staveb minimalizujících případné nepříznivé vlivy na krajinný ráz.</p>
<p>Při stanovení kritérií pro výběr projektů maximálně zohlednit ochranu přírody a krajiny, ochranu lidského zdraví, kulturního dědictví ČR, využití a zkvalitňování stávajících objektů a areálů.</p>	<p>Zohledněno při zpracování kapitoly č.11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.</p>

15. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.

NÁVRH STANOVISKA

Ministerstva životního prostředí

**podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
v platném znění**

k návrhu koncepce

„Integrovaný operační program pro budoucí programové období 2007 - 2013“

Předkladatel koncepce: Ministerstvo pro místní rozvoj

Zpracovatel posouzení: Ing. Vladimír Zdražil
(osvědčení o odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní
prostředí č.j. 5920/946/OPV/93 ze dne 3.5.1994)

RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

MUDr. Magdalena Zimová, CSc.

Mgr. Stanislav Mudra

Stručný popis koncepce:

Hlavním východiskem pro zpracování Integrovaného operačního programu je Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, který je základem pro zaměření intervencí České republiky v rámci strukturálních fondů.

Integrovaný operační program vymezuje tři základní prioritní osy, které pokrývají problematiku modernizace veřejné správy prostřednictvím informačních technologií, zajištění

kvality a dostupnosti veřejných služeb, a to v oblastech sociální integrace, zdravotnictví, služeb zaměstnanosti a bezpečnosti a prevence rizik, dále v oblasti národní podpory územního rozvoje v oblastech rozvoje cestovního ruchu, kulturního dědictví a bydlení. IOP bude financován z ERDF ve výši 6 % z cíle Konvergence.

Integrovaný operační program je kompatibilní se základními národními strategickými dokumenty (zejména se Strategií regionálního rozvoje ČR, Strategií udržitelného rozvoje ČR, Strategií hospodářského růstu ČR a se Státní politikou životního prostředí ČR (2004 – 2010).

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů IOP na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, dle přílohy č. 9 zákona.

Pro zhodnocení možných významných vlivů na životní prostředí bylo využito posouzení možného ovlivnění jednotlivé významné složky životního prostředí a na úrovni významných relevantních environmentálních cílů byla vybrána základní sada těchto cílů, vycházející z analyzovaných environmentálních strategií a metodických doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí.

Předložený IOP byl také posouzen podle ustanovení § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a to z hlediska důsledků na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a stav jejich ochrany.

Závěry posouzení:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., na základě návrhu koncepce, zpracovaného posouzení koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., včetně vyhodnocení koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, vyjádření dotčených orgánů státní správy, dotčených územně samosprávných celků a veřejnosti a výsledků veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Integrovaný operační program pro budoucí programové období 2007 - 2013“

za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část A).

Realizace koncepce „Integrovaný operační program pro budoucí programové období 2007 - 2013“ nebude mít významný negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část B).

A. Podmínky souhlasného stanoviska:

- 1) Podporovat plány obnovy, péče a využití kulturního a přírodního dědictví vytvořené v rámci vzájemné spolupráce veřejné správy a veřejnosti s respektováním environmentálních standardů.
- 2) Důsledně vyhodnocovat zkušenosti z dosavadního uskutečňování platných koncepcí v rámci monitoringu a poprojektové analýzy.
- 3) Při realizaci strategie budou respektovány podmínky, stanovené vyhodnocením vlivů na životní prostředí pro jednotlivá opatření.
- 4) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vyhodnocení všech vyjádření a připomínek došlých po celou dobu přípravy koncepce a připomínek z veřejného projednání, a to jak ke koncepci, tak i k jejímu posouzení.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

- 1) Všechna opatření navržená v Integrovaném operačním programu na období 2007 – 2012, budou realizována s respektováním územní ochrany evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000.

Ministerstvo životního prostředí dále předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.